

GMINA POPÓW

**STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW
NA LATA 2020 – 2030**

POPÓW 2020

**OPRACOWANIE STRATEGII:
PB KONSULTING PIOTR BOCHENKO
ul. Pietkiewicza 4c/46
15-689 Białystok**

Zespół w składzie:

dr Agnieszka Zalewska – Bochenko – Uniwersytet w Białymstoku
Piotr Bochenko

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	5
I. Metodologia pracy nad strategią	5
II. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy Popów	6
1. Przestrzeń	6
1.1. Położenie administracyjne i geograficzne	6
1.2. Położenie komunikacyjne	7
1.3. Charakterystyka sieci osadniczej	8
1.4. Zasoby kulturowe	8
1.5. Rys historyczny	9
2. Społeczeństwo	10
2.1. Demografia	10
2.2. Mieszkalnictwo	12
2.3. Rynek pracy	12
3. Gospodarka	13
3.1. Podmioty gospodarcze	13
3.2. Rolnictwo	14
3.3. Turystyka	15
4. Infrastruktura techniczna	16
4.1. Gospodarka wodno-ściekowa	16
4.2. Gospodarka odpadami	17
4.3. Sieć komunikacyjna	18
4.4. Gazownictwo i ciepłownictwo	19
5. Infrastruktura społeczna	19
5.1. Oświata i wychowanie	19
5.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	20
5.3. Infrastruktura społeczno-kulturalna	21
5.4. Sport i rekreacja	21
5.5. Bezpieczeństwo publiczne	21
6. Środowisko przyrodnicze oraz zasoby naturalne	22
6.1. Klimat	22
6.2. Geomorfologia i stosunki wodne	23
6.3. Gleby	24

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

6.4.	<i>Lasy i ogólna charakterystyka szaty roślinnej</i>	25
6.5.	<i>Ogólna charakterystyka fauny</i>	25
6.6.	<i>Zasoby naturalne</i>	26
6.7.	<i>Walory krajobrazowe i przyrodnicze obiekty chronione</i>	27
6.8.	<i>Obszar NATURA 2000</i>	27
6.9.	<i>Sieć ECONET Polska</i>	28
	7. Zanieczyszczenie środowiska	28
7.1.	<i>Atmosfera</i>	28
7.2.	<i>Wody</i>	31
7.3.	<i>Powierzchnia ziemi</i>	33
7.4.	<i>Hałas</i>	34
7.5.	<i>Promieniowanie elektromagnetyczne</i>	35
	8. Zarządzanie	38
8.1.	<i>Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy</i>	38
8.2.	<i>Planowanie strategiczne i prognoza gminy</i>	39
8.3.	<i>Kapitał społeczny</i>	41
8.4.	<i>Analiza zdolności inwestycyjnej gminy</i>	42
	III. Analiza SWOT	43
	IV. Wyzwania rozwojowe	45
	V. Wizja i misja rozwoju	48
	VI. Matryca operacyjna	49
1.	<i>Gospodarka, edukacja i rynek pracy</i>	52
2.	<i>Przyjazne środowisko naturalne</i>	62
3.	<i>Komfort i jakość życia mieszkańców</i>	67
4.	<i>Zarządzanie i kapitał społeczny</i>	76
	VII. Źródła finansowania strategii	82
	VIII. System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii	90
	IX. Zgodność strategii z dokumentami wyższego rzędu	93
	X. Spis tabel	97
	XI. Spis rysunków	98

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

WPROWADZENIE

„Strategia rozwoju gminy Popów na lata 2020-2030” stanowi podstawowy dokument planistyczny określający cele rozwojowe gminy na najbliższe lata.

Kierunki rozwoju wspólnoty gminnej zawarte w dokumencie są efektem szczegółowej diagnozy społeczno-gospodarczej gminy, która pozwoliła określić jej unikatowe zasoby i przewagi konkurencyjne.

Opracowując dokument autorzy uwzględnili obecnie panujący paradygmat rozwoju regionalnego, który charakteryzuje się m.in. zasadą zrównoważonego rozwoju wszystkich sfer, a także dążeniem do wykorzystania wewnętrznych przewag w procesie budowania konkurencyjności bez konieczności długookresowego uzależniania własnego rozwoju od zewnętrznych transferów i dotacji.

Nakreślone cele i zadania strategiczne wpisują się w założenia dokumentów strategicznych i programowych wyższego rzędu, w tym takich, jak: „Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)”, czy „Strategia rozwoju województwa śląskiego Śląskie 2020+”, a także dokumentów europejskich.

I. METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ

Podczas opracowywania Strategii przyjęto metodę prognozowania wynikowego, polegającą na ocenie planowanego rozwiązania i analizie możliwego jego wpływu na otaczające środowisko społeczne, gospodarcze i przyrodnicze.

Pierwszy etap prac dotyczył gromadzenia i analizy danych niezbędnych do sporządzenia szczegółowej diagnozy uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych rozwoju gminy Popów. Dane pochodziły z różnych źródeł, w tym m.in. z Banku Danych Lokalnych GUS, materiałów Urzędu Gminy Popów, dokumentów planistycznych gminy oraz innych jednostek wyższego rzędu. Pomocne okazały się także wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy. Diagnozę zasobów i możliwości rozwojowych zakończono analizą SWOT, która pozwoliła na wybór modelowej strategii rozwoju badanego obszaru.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

W dalszej części prac została sformułowana wizja i misja rozwoju gminy oraz cele strategiczne będące ich konkretyzacją. Każdy z celów strategicznych znalazł swoje uszczegółowienie w celach operacyjnych rozwoju gminy. Równolegle dokonano oceny możliwości budżetowych gminy Popów, a także wskazano źródła finansowania Strategii.

Projekt dokumentu został poddany procesowi konsultacji społecznych zgodnie z obowiązującym w gminie regulaminem.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY POPÓW

1. Przestrzeń

1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Popów jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa śląskiego w powiecie kłobuckim. Powierzchnia gminy wynosi 102,2 km². Gmina Popów graniczy z następującymi gminami:

a) z terenu województwa śląskiego

- *Lipie,*
- *Opatów,*
- *Miedźno,*

b) z terenu województwa łódzkiego

- *Działoszyn,*
- *Pajęczno*
- *Brzeźnica.*

Siedzibą władz gminy jest miejscowość Zawady. Od stolicy powiatu – Kłobucka gmina oddalona jest o 18 km, od Częstochowy o 33 km, a od stolicy województwa – Katowic o 103 km.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Rysunek 1 Mapa gminy Popów

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Popów na lata 2019-2022 z perspektywą do 2027 roku

Z geograficznego punktu widzenia gmina Popów położona jest w Obniżeniu Górnej Warty, na Wyżynie Woźnicko-Wieluńskiej, będącej częścią Wyżyny Śląsko-Krakowskiej. Cechą charakterystyczną krajobrazu tego obszaru są wzniesienia o wysokości do 200-500 m n.p.m.

1.2. Położenie komunikacyjne

Przez teren gminy nie przebiegają drogi krajowe. Przebiega jedna droga wojewódzka nr 491, łącząca drogę krajową nr 42 w Raciszynie pod Działoszynem z drogami krajowymi nr 43 i 46 w Częstochowie.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Gmina Popów organizuje wewnętrzną komunikację dla mieszkańców na gminnej linii komunikacyjnej relacji Popów - Kule.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 131 „Węglówka”, łącząca Górny Śląsk z portem w Gdyni. Nie są po niej prowadzone przewozy pasażerskie, a jedynie towarowe.

1.3. Charakterystyka sieci osadniczej

Obszar gminy podzielony jest administracyjnie na 17 sołectw: Annolesie (Marianów), Brzózki, Dąbrowa (Smolarze, Wrzosy), Dąbrówka, Dębie, Florianów, Kamieńczyzna, Kule, Nowa Wieś, Płaczki (Antonie, Lelity), Popów, Rębelice Królewskie, Wąsosz Dolny, Wąsosz Górny, Więcki, Zawady, Zbory. W skład sołectw wchodzi ogółem 22 miejscowości oraz wyodrębnione ich części (kolonie, osady).

Według danych GUS, na koniec 2018 roku liczba mieszkańców gminy wynosiła 5 883 osoby, w tym 2 968 kobiet i 2 915 mężczyzn (49,55% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wyniosła 58 osób na 1 kilometr kwadratowy.

1.4. Zasoby kulturowe

Gmina Popów jest obszarem, który został ukształtowany w wielowiekowym procesie historycznym. Ślady dziedzictwa kulturowego są mocno widoczne w zasobach kulturowych, choć część substancji zabytkowych została zniszczona bezpośrednio po II wojnie światowej i w czasach PRL. Zasoby kulturowe możemy podzielić na:

- zabytki nieruchome, do których należą krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowli, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, zwłaszcza kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobowości lub instytucji.*
- zabytki ruchome, do których zalicza się w szczególności dzieła sztuk plastycznych, kolekcje stanowiące zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

numizmaty oraz pamiątki historyczne, a zwłaszcza militaria, sztandary, pieczęcie, odznaki, medale i ordery, wytwory techniki, a zwłaszcza urządzenia, środki transportu oraz maszyny i narzędzia świadczące o kulturze materialnej, charakterystyczne dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentujące poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego, niektóre materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory dzieła sztuki ludowej i rękodzielniczej, a także inne obiekty etnograficzne, przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

- *zabytki archeologiczne, rozumiane jako zabytki nieruchome, będące powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytki ruchome, będące ich wytworem.*
- *zabytki w zbiorach muzealnych lub innych.*
- *zabytki niematerialne, do których należą: nazwy geograficzne, historyczne i tradycyjne, dziedzictwo kulturalne, tańce i pieśni ludowe.*

Gmina Popów nie posiada muzeum. Ewentualne znaleziska archeologiczne przekazywane są do muzeum w Częstochowie. Do zabytków upamiętniających zdarzenia historyczne należy pomnik „Gloria Victis” na starym cmentarzu w Wąsoszu Górnym, który upamiętnia śmierć 23 uczestników Powstania Styczniowego. Ważnymi zabytkami kultury sakralnej są: kościół drewniany p.w. Józefa Robotnika w Popowie oraz kościół p.w. św. Andrzeja w Wąsoszu Górnym.

1.5. Rys historyczny

Początki osadnictwa na terenie gminy Popów sięgają XI wieku. Folwark Popów w XIV wieku stanowił uposażenie wniesione przez Hinczę z Rogowa na rzecz klasztoru Kanoników Laterańskich w Krzepicach osadzonych przez Kazimierza Wielkiego w 1357 roku. Od 1838 roku Popów wchodzi w skład dóbr rządowych Iwanowice. Historycznie najstarszą miejscowością zlokalizowaną na terenie gminy jest wieś Wąsosz. Tutaj, m.in. stacjonowały wojska szwedzkie szykujące się do szturm na Jasną Górę. W roku 1564 wieś została nadana Klasztorowi Jasnogórskiemu w nagrodę za obronę przed Szwedami. W walkach podczas Powstania Styczniowego miała miejsce bitwa, w której zginęło 23 powstańców.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

W czasie II wojny światowej na terenie gminy miały miejsce zacięte walki. Legenda mówi, iż na cmentarzu w Wąsoszu Górnym pochowany jest słynny major Henryk Dobrzański „Hubal”, który został tam przewieziony przez Niemców w tajemnicy.

2. Społeczeństwo

2.1. Demografia

Według danych GUS, na koniec 2018 roku liczba mieszkańców gminy wynosiła 5 883 osoby, w tym 2 968 kobiet i 2 915 mężczyzn (49,55% ogółu ludności). Gęstość zaludnienia wyniosła 58 osób na 1 kilometr kwadratowy.

Tabela 1. Liczba i struktura ludności w gminie Popów w latach 2013-2018

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba ludności ogółem	5996	5988	5961	5968	5925	5883
Liczba kobiet ogółem	3008	3009	2988	2998	2979	2968
Liczba mężczyzn ogółem	2988	2979	2973	2970	2946	2915
Wskaźnik feminizacji	101	101	101	101	101	102
Udział % kobiet wśród ludności ogółem	50,17	50,25	50,13	50,23	50,28	50,45
Udział % mężczyzn wśród ludności ogółem	49,83	49,75	49,87	49,77	49,72	49,55

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Z powyższego zestawienia wynika, iż liczba ludności gminy z roku na rok się zmniejsza. O ile w roku 2013 teren gminy zamieszkiwało 5 996 osób, to w roku 2018 już tylko 5 883 osoby. Oznacza to, iż w okresie od 2013 do roku 2018 liczba ludności gminy zmniejszyła się o 113 osób, czyli o ok. 2%.

Wskaźnik feminizacji na terenie gminy wynosił na koniec 2018 roku 102, co oznacza, iż na 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety.

Przyrost naturalny na terenie gminy jest ujemny. W latach 2013-2018 w żadnym roku nie odnotowano dodatniej wartości tego wskaźnika. Najwyższy był w roku 2014 i wynosił -1,00 promila, najniższy w roku 2013 z wartością -7,66 promila. Poniższa tabela przedstawia kształtowanie się wskaźnika w latach 2013-2018.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Popów w latach 2013-2018

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Urodzenia żywe na 1000 mieszkańców	8,49	9,84	7,71	8,21	8,40	8,46
Zgony na 1000 mieszkańców	16,15	10,84	10,39	12,41	13,45	11,50
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-7,66	-1,00	-2,68	-4,19	-5,04	-3,04

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

W latach 2014-2015 oraz w roku 2018 odnotowano na terenie gminy ujemne saldo migracji, co oznacza, iż więcej osób z gminy wyjechało, niż się w gminie osiedliło. W roku 2014 wskaźnik wyniósł -9, w roku 2015 -19, a w roku 2018 wartość wyniosła -21. W roku 2014, 2016 i 2017 wskaźnik osiągnął wartość dodatnią i wyniósł odpowiednio: 14, 18 oraz 7.

Tabela 3. Migracje ogółem w gminie Popów w latach 2013-2018

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zameldowania ogółem	66	37	38	58	58	40
Zameldowania z miast	45	18	15	34	32	24
Zameldowania z wsi	19	19	23	23	26	25
Wymeldowania ogółem	52	46	57	40	51	61
Wymeldowania do miast	24	33	32	23	30	35
Wymeldowania na wieś	28	13	25	17	21	26
Saldo migracji ogółem	14	-9	-19	18	7	-21

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Strukturę wiekową mieszkańców gminy Popów przedstawiono za pomocą następujących przedziałów wiekowych:

- wiek przedprodukcyjny (0-14 lat),
- wiek produkcyjny (15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni),
- wiek poprodukcyjny (powyżej 60 lat kobiety, 65 lat mężczyźni)

W poniższej tabeli została przedstawiona struktura wiekowa mieszkańców gminy Popów w latach 2013-2018.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Popów w latach 2013-2018

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wiek przedprodukcyjny ogółem	880	868	843	843	839	826
Wiek produkcyjny ogółem	4019	3986	3970	3965	3905	3855
Wiek poprodukcyjny ogółem	1097	1134	1148	1160	1181	1202

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Z powyższej tabeli wynika, iż w latach 2013-2018 liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym spadała. O ile w roku 2013 liczba ludności w tym wieku wynosiła 880 osób, to w roku 2018 już tylko 826 osób. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku grupy będącej w wieku produkcyjnym. W roku 2013 takich osób było 4 019, a w roku 2018 – 3 855. Odwrotna sytuacja miała miejsce w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym. Takich osób jest coraz więcej. Następuje zatem proces starzenia się społeczeństwa.

2.2. Mieszkalnictwo

Na koniec 2018 roku liczba budynków mieszkalnych na terenie gminy Popów wyniosła 1 936. Liczba ta systematycznie rośnie. Od roku 2013 na terenie gminy powstało 57 nowych budynków mieszkalnych.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe gminy Popów w latach 2013-2018

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba budynków mieszkalnych ogółem	1876	1881	1887	1918	1930	1936
Liczba mieszkań ogółem	1869	1876	1883	1904	1919	1929
Liczba izb mieszkalnych ogółem	8671	8707	8746	8863	8937	8989
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,64	4,64	4,64	4,65	4,66	4,66
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	98,3	98,5	98,9	99,1	99,3	99,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	30,6	30,9	31,2	31,6	32,2	32,6
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,21	3,19	3,17	3,13	3,09	3,05
Przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,69	0,69	0,68	0,67	0,66	0,65

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Liczba mieszkań na koniec 2018 roku wynosiła 1 929, a liczba izb mieszkalnych ogółem – 8 989. Przeciętnie w jednym mieszkaniu było 4,66 izb, a przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 99,3 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca wynosiła 32,6 m², a przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie osiągnęła wartość 3,05. Jedną izbę zajmowało przeciętnie 0,65 osoby.

2.3. Rynek pracy

Stopa bezrobocia na terenie gminy Popów na koniec 2018 roku wynosiła 3,6%. W stosunku do roku 2013 była o 3,7% niższa. Liczba zarejestrowanych

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

bezrobotnych ogółem wynosiła 132 osoby, w tym 73 z nich to kobiety, a 59 to mężczyźni.

Tabela 6. Wielkość i stopa bezrobocia na terenie gminy Popów w latach 2013-2018

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób bezrobotnych ogółem	279	251	238	154	126	132
w tym kobiety	129	126	118	89	75	73
w tym mężczyźni	150	125	120	65	51	59
w tym liczba osób powyżej 50 lat	55	52	54	31	36	34
w tym długotrwale bezrobotni	113	125	103	63	54	48
Stopa bezrobocia [%]	7,3	6,6	6,3	4,1	3,4	3,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Spośród ogółu bezrobotnych 34 stanowiły osoby po 50 roku życia, a 48 osób było długotrwale bezrobotnych.

3. Gospodarka

3.1. Podmioty gospodarcze

Na koniec 2018 roku na terenie gminy funkcjonowało 540 podmiotów gospodarczych. Strukturę wg form własności przedstawiono poniżej.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Popów w latach 2013-2018 według sektorów własnościowych

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba podmiotów gospod. ogółem	471	479	480	497	507	540
w tym sektor publiczny	20	20	20	20	21	21
w tym sektor prywatny	451	458	459	475	480	513
sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	386	388	389	403	406	434
sektor prywatny – spółki handlowe	27	29	32	33	35	36
sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	2	3	3	3
sektor prywatny – spółdzielnie	4	5	5	5	5	4
sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	10	10	10	10	10	10

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Wśród ogółu podmiotów gospodarczych największy udział miały firmy prowadzone przez osoby fizyczne. Takich jednostek na koniec 2018 roku było 434. Spółek prawa handlowego było 36, w tym 3 z kapitałem zagranicznym.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Odnotowano także 4 spółdzielnie oraz 10 przedsiębiorstw prowadzonych przez stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Popów w latach 2013-2018 według grup rodzajów działalności

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba podmiotów gospod. ogółem	471	479	480	497	507	540
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	23	22	20	22	22	23
Przemysł i budownictwo	171	163	169	175	184	202
Pozostała działalność	277	294	291	300	301	315

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Na koniec 2018 roku najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w sekcji „Pozostała działalność” – 315. W „Przemysle i budownictwie” działalność gospodarczą prowadziły 202 podmioty, a w „Rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybołówstwie” – 23. Na terenie gminy dominuje przemysł metalurgiczny i spożywczy.

Tabela 9. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Popów w latach 2013-2018 według wielkości zatrudnienia

Wielkość zatrudnienia	2013	2014	2015	2016	2017	2018
od 1 do 9 osób	437	445	446	463	472	506
od 10 do 49 osób	27	27	27	27	28	27
od 50 do 249 osób	6	6	6	6	6	6
od 250 do 999	1	1	1	1	1	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy Popów, najwięcej zatrudniało od 1 do 9 osób. Na koniec 2018 roku było 506 takich jednostek. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób, których było 27. W przedziale od 50 do 249 osób znalazło się 6 firm, a 1 przedsiębiorstwo zatrudniało powyżej 250 osób.

3.2. Rolnictwo

Istotną, choć nie dominującą gałęzią gospodarki na terenie gminy Popów jest rolnictwo. Podstawową działalnością tego sektora jest produkcja roślinna.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Użytki rolne na koniec 2014 roku stanowiły ok. 64% powierzchni gminy. Grunty orne zajmowały 58% powierzchni gminy, łąki i pastwiska trwałe – 3% powierzchni, a sady i grunty rolne pod zabudowaniami – 2% powierzchni.

Obserwacje pozwalają stwierdzić, iż następuje koncentracja obszaru gruntów w obrębie gospodarstw większych, produkujących duże ilości produktu na rynek.

Wśród zasiewów dominuje pszenica, żyto, pszenżyto, jęczmień oraz uprawy przemysłowe. W produkcji zwierzęcej dominuje hodowla drobiu i trzody chlewnej.

3.3. Turystyka

Gmina Popów położona jest w niedalekim sąsiedztwie Częstochowy – miasta mającego duże znaczenie turystyczne, będącego głównym ośrodkiem turystyki sakralnej w Polsce. Takie położenie może sprzyjać rozwojowi turystyki na terenie gminy.

Ważnymi zabytkami kultury sakralnej są: kościół drewniany p.w. Józefa Robotnika w Popowie oraz kościół p.w. św. Andrzeja w Wąsoszu Górnym.

Atutem gminy jest środowisko przyrodnicze. Ponad 30% powierzchni gminy stanowią lasy, przez które przebiegają szlaki turystyczne. Jednym z nich jest „Zielony Szlak Kłobucki”, biegnący z Kłobucka przez Mokrą, Zawady do wsi Wąsosz. Położenie w dorzeczu rzek Warty i Liswarty sprawia, iż możliwy jest wypoczynek nad wodą, np. poprzez organizację spływów kajakowych z miejscowości Zawady do Wąsosza Górnego. Pozostałością po eksploatacji złóż kamienia wapiennego są wyrobiska w Rębielicach Królewskich i Wąsoszu Górnym, a także piece do wypalania wapna, tzw. Wapienniki.

Ruch turystyczny może wspomóc rozwój ekonomiczny miejscowości i gospodarstw rolnych na terenie gminy. Istotnym jest tu rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej, agroturystyki, handlu, oferty kulturalnej i sportowej dla grup zróżnicowanych wiekowo i pod względem statusu materialnego. Ważnym elementem jest rozwój infrastruktury turystycznej, w tym ścieżek rowerowych, tras turystycznych, infrastruktury wokół miejsc szczególnie godnych uwagi.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

4. Infrastruktura

4.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodna

Jednym z podstawowych elementów infrastruktury technicznej, wyznaczającym standard zamieszkania na danym terenie, a jednocześnie będącym warunkiem prawidłowego rozwoju społeczno-gospodarczego jest dostęp mieszkańców do wody bieżącej i sieci wodociągowej. Zaopatrzeniem mieszkańców w wodę zajmuje się gmina. Długość czynnej sieci wodociągowej na koniec 2018 roku wynosiła 75,1 km. Z sieci wodociągowej korzystało ok. 95% mieszkańców.

Tabela 10. Sieć wodociągowa na terenie gminy Popów

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	74,9	74,9	74,9	74,9	75,1	75,1
Przyłącza biegnące do budynków mieszkalnych [szt.]	1868	1957	1968	2028	1987	1962
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [tys. m ³]	164,0	146,0	185,0	178,0	182,0	202,6
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem [osoba]	5311	5692	5668	5684	5637	5659
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	27,3	24,3	31,0	29,8	30,6	34,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Na terenie gminy Popów występują cztery ujęcia wody, z których odbywa się zaopatrzenie ludności w wodę. Są to:

- ujęcie wody Popów, którego średnia dobowa produkcja wody wynosiła w 2018 roku około 360 m³/dobę, a liczba zaopatrywanej ludności około 1 800 osób,
- ujęcie wody Więcki, którego średnia dobowa produkcja wody wynosiła w 2018 roku około 300 m³/dobę, a liczba zaopatrywanej ludności około 1 500 osób,
- ujęcie wody Dąbrowa, którego średnia dobowa produkcja wody wynosiła w 2018 roku około 120 m³/dobę, a liczba zaopatrywanej ludności około 400 osób,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- ujęcie wody Kazimieńszczyzna, którego średnia dobowa produkcja wody wynosiła w 2018 roku około 220 m³/dobę, a liczba zaopatrywanej ludności około 800 osób.

Gospodarka ściekowa

Na koniec 2018 roku długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Popów wynosiła 43,3 km. W latach 2013-2018 nastąpił znaczny wzrost długości czynnej sieci kanalizacyjnej, bowiem w roku 2013 wskaźnik ten miał wartość 29,5 km. Z sieci kanalizacyjnej na koniec 2018 roku korzystało 44,5% ogółu ludności gminy.

Tabela 11. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Popów

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	29,5	31,7	43,1	43,1	43,3	43,3
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych [szt.]	683	720	779	779	770	749
Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	2501	2567	2662	2665	2632	2641
Ilość ścieków odprowadzanych ogółem [tys. m ³]	55,0	66,0	62,0	75,0	68,0	97,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Na terenie gminy znajduje się jedna oczyszczalnia ścieków komunalnych oraz 36 oczyszczalni przydomowych. Przepustowość komunalnej oczyszczalni ścieków wynosi 550 m³ na dobę,

4.2. Gospodarka odpadami

Zgodnie z obowiązującym prawem gmina Popów prowadzi selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Na terenie gminy utworzony został Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, który zlokalizowany jest w Popowie. Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów zajmuje się firma wyłoniona w drodze przetargu. Odpady odbierane są raz w miesiącu. Do frakcji odpadów gromadzonych w sposób selektywny należą:

- popiół i żużel paleniskowy,
- tworzywa sztuczne, w tym opakowania PET, wielomateriałowe i metale,
- papier i tektura,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- szkło,
- bioodpady,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyte opony,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlano-remontowe i wyburzeniowe,
- tekstylia i odzież,
- odpady wielomateriałowe.

Tabela 12. Ilość odebranych odpadów komunalnych w gminie Popów w 2018 r.

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Kod odpadu	Ilość odebranych odpadów [t]
Papier i tektura	15 01 01	11,66
Szkło	15 01 07	153,40
Tworzywa sztuczne	15 01 02	84,77
Metale	15 01 04	11,78
Tekstylia	20 01 11	2,76
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	20 01 21	5,01
	20 01 23	
	20 01 35	
	20 01 36	
Wielogabarytowe	20 03 07	36,22
Biodegradowalne	20 02 01	43,00
	20 02 03	
Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	4,35
Pozostałe	-	536,90
Ogółem	-	1 613,82

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

4.3. Sieć komunikacyjna

Transport drogowy

Przez teren gminy Popów nie przebiegają żadne drogi krajowe. Sieć dróg składa się z:

- drogi wojewódzkiej nr 491 Raciszyn – Częstochowa – ok. 8,5 km,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- dróg powiatowych o łącznej długości 57 km,
- dróg gminnych o łącznej długości 66 km.

Transport kolejowy

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 131 „Węglówka”, łącząca Górny Śląsk z portem w Gdyni. Nie są po niej prowadzone przewozy pasażerskie, a jedynie towarowe.

4.4. Gazownictwo i ciepłownictwo

Gazownictwo

Na terenie gminy sieć gazowa nie występuje. W związku z tym mieszkańcy korzystają z gazu propan-butan dostępnego w butlach.

Ciepłownictwo

W gminie Popów energia cieplna wytwarzana jest przez lokalne kotłownie lub indywidualne źródła ciepła. Zlokalizowane w budynkach mieszkalnych. Szeroko wykorzystywana jest do tego celu energia słoneczna.

5. Infrastruktura społeczna

5.1. Oświata i wychowanie

Infrastruktura oświatowa na terenie gminy pozostaje w gestii władz samorządowych. Problemem dotyczącym oświaty jest ujemny przyrost naturalny, przez co w szkołach i przedszkolach jest coraz mniej dzieci.

Na terenie gminy Popów opiekę przedszkolną zapewnia 10 oddziałów przedszkolnych, w tym 10 oddziałów w Zespołach Szkolno-Przedszkolnych. Na koniec 2018 roku do oddziałów przedszkolnych uczęszczało ogółem 189 dzieci.

Samorząd gminy Popów, realizując zadania związane ze szkolnictwem podstawowym, prowadzi 5 zespołów szkół. Na koniec 2018 roku w szkołach podstawowych było 40 oddziałów, do których uczęszczało ogółem 521 osób.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

5.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Usługi medyczne w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej zapewniają publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Na terenie gminy nie ma szpitala. Najbliższy szpital rejonowy znajduje się w Kłobucku, który zapewnia opiekę w zakresie chorób wewnętrznych, pediatrii oraz ambulatoryjnej. Ponadto specjalistyczną opiekę ambulatoryjną, jak również szpitalną mieszkańcy gminy Popów mogą uzyskać w Częstochowie.

Tabela 13. Dostępność usług medycznych w gminie Popów w 2018 r.

L.p.	Rodzaj usługi medycznej	Liczba punktów
1.	Liczba udzielonych porad lekarskich – ambulatoria	22 386
2.	Liczba placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	4
3.	Liczba udzielonych porad – podstawowa opieka zdrowotna	21 519
4.	Liczba aptek	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Liczba gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na koniec 2018 roku wynosiła 80. Wskaźnik ten z roku na rok się zmniejsza.

Tabela 14. Liczba świadczeń pomocy społecznej

Nazwa wskaźnika	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	332	233	185	131	98	80
Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystająca ze środowiskowej pomocy społecznej	1150	746	568	368	250	170
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie osób ogółem [%]	19,2	12,5	9,5	6,2	4,2	2,9
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	290	252	230	249	258	248
Liczba dzieci otrzymujących zasiłki rodzinne	534	479	437	469	475	456

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Pomoc osobom najuboższym udzielana jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Polega ona na opłaceniu dożywiania dzieci w szkołach, wypłacaniu świadczeń pieniężnych lub rzeczowych, zasiłków celowych i innych form wsparcia.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

5.3. Infrastruktura społeczno-kulturalna

Na koniec 2018 roku na terenie gminy Popów działała jedna biblioteka publiczna. Z jej usług skorzystało 487 osób. Księgozbiór biblioteki liczył 14 828 woluminów.

W gminie Popów działa Gminne Centrum Kultury z siedzibą w Popowie. Placówka odpowiedzialna jest za organizację imprez o charakterze kulturalnym oraz prowadzenie wszelkiego rodzaju kursów i kół zainteresowań dla młodzieży i dorosłych.

5.4. Sport i rekreacja

Gmina Popów posiada dobre warunki do uprawiania sportu i rekreacji. Tereny gminy są atrakcyjne pod względem turystycznym i rekreacyjnym.

Na koniec 2018 roku na terenie gminy działały 2 kluby sportowe, w których prowadzone były łącznie 2 sekcje sportowe. Ćwiczyło w nich 89 osób, w tym 41 członków. Kluby zatrudniały ogółem 3 trenerów oraz 1 instruktora sportowego.

5.5. Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa Policja, Państwowa Straż Pożarna, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Gminny Zespół Reagowania Kryzysowego. W strukturach Urzędu Gminy Popów istnieje Stanowisko ds. gospodarki energetycznej i zarządzania kryzysowego.

Na terenie gminy nie ma posterunku policji. Najbliższa komenda policji znajduje się w Kłobucku i jest to Komenda Powiatowa Policji. W razie konieczności wsparcie zapewniają jednostki policji z Częstochowy.

Gmina nie posiada jednostki Państwowej Straży Pożarnej. Jednostka taka zlokalizowana jest w Kłobucku. Na terenie gminy działają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. W razie potrzeby mieszkańcy gminy mogą liczyć na pomoc jednostek PSP z Częstochowy.

Do obowiązków pracownika zatrudnionego na Stanowisku ds. gospodarki energetycznej i zarządzania kryzysowego należy m.in. realizacja zadań z zakresu zarządzania kryzysowego, w tym opracowanie i aktualizacja Planu Zarządzania

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Kryzysowego, organizacja prac Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz prowadzenie szkoleń i ćwiczeń z zakresu zarządzania kryzysowego.

Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego jest organem powołanym przez Wójta Gminy Popów do zapewnienia prawidłowego przebiegu działań zapobiegawczych, przygotowawczych, reagowania i odbudowy w momencie zagrożenia oraz wystąpienia sytuacji kryzysowych. Zespół współpracuje z podobną jednostką powstałą w strukturach powiatu kłobuckiego.

6. Środowisko przyrodnicze oraz zasoby naturalne

6.1. Klimat

Klimat w gminie Popów charakteryzowany jest jako umiarkowany ciepły, często opisywany jako przejściowy ze względu na wpływ mas powietrza kontynentalnego oraz mas znad Atlantyku.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,3 stopnie Celsjusza. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą wynoszącą 18,1 stopnia Celsjusza, a najzimniejszym – styczeń, w którym średnia temperatura wynosi -2,9 stopnia Celsjusza. Długość trwania okresu letniego wynosi od 90 do 100 dni, a okresu zimowego od 130 do 140 dni.

Opady atmosferyczne utrzymują się przez cały rok. Średnia roczna suma opadów wynosi 681 mm. Maksymalna miesięczna suma opadów wynosi 83 mm i dotyczy miesiąca lipca. Minimalna miesięczna suma opadów wynosi 28 mm (luty).

Średnia roczna liczba dni pogodnych wynosi 60 dni, średnia roczna liczba dni zachmurzonych wynosi 120 dni. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 200-210 dni.

Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3-4 m/s. Występuje przewaga wiatrów zachodnich. Gmina posiada dogodne warunki do tworzenia farm wiatrowych i fotowoltaicznych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

6.2. Geomorfologia i stosunki wodne

Z geograficznego punktu widzenia gmina Popów położona jest w Obniżeniu Górnej Warty, na Wyżynie Woźnicko-Wieluńskiej, będącej częścią Wyżyny Śląsko-Krakowskiej. Cechą charakterystyczną krajobrazu tego obszaru są wzniesienia o wysokości do 200-500 m n.p.m.

Wyżyna Woźnicko-Wieluńska poprzecinana jest przełomami dolin rzek Liswarty, z Białą i Czarną Okszą oraz działoszyńskim odcinkiem przełomowym Warty. Na obszarze Wyżyny Wieluńskiej można dostrzec pojedyncze silnie skrasowiałe wzniesienia wapienne, pomiędzy którymi występują piaszczyste obniżenia. W budowie geologicznej dominują wapienie górno jurajskie, ale występują także słabe i mniej odporne skały pochodzące ze środkowej jury. Skał z okresu mezozoicznego nie jest wiele, ponieważ w okresie zlodowaceń plejstocenijskich zostały one przykryte osadem czwartorzędowym.

Dno Obniżenia Górnej Warty jest w wielu miejscach podmokłe i poprzecinane siecią drobnych cieków wodnych. Budowę geologiczną tworzą środkowo jurajskie rudonośne iły o znacznej podatności na wietrzenie. W okresie czwartorzędowym na łąkach zostały osadzone piaski i gliny pochodzenia polodowcowego. Mimo to w wielu miejscach dostrzec można ostańce płyty wapieni górno jurajskich.

Obszar gminy Popów stanowi lewobrzeżne dorzecze Warty. Na terenie gminy znajduje się 5 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych, które należą do rejonu wodnego Warty. Są to:

- obszar JCWP PLRW6000171816554 – dopływ z Iwanowic Małych o powierzchni 0,36 km²,
- obszar JCWP PLRW6000161816589 – Górnianka o powierzchni 16,98 km²,
- obszar JCWP PLRW600019181657 – Liswarta od dopływu spod Przystajni do Górnianki o powierzchni 4,00 km²,
- obszar JCWP PLRW60001918169 – Liswarta od Górnianki do ujścia o powierzchni 44,46 km²,
- obszar JCWP PLRW60001918171 – Warta od Liswarty do Grabarki o powierzchni 35,36 km².

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Najważniejsze rzeki płynące przez teren gminy to Warta i Liswarta stanowiące dopływ Odry.

Warta jest trzecią pod względem długości rzeką w Polsce. Źródła Warty znajdują się na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej w Kromoławie będącym częścią miasta Zawiercia. Długość rzeki wynosi 808,2 km, a powierzchnia zlewni wynosi 54 529 km². Ujście do Odry znajduje się w Kostrzynie nad Odrą.

Liswarta jest rzeką w województwie śląskim o długości 93 km. Jej Źródła znajdują się na Wyżynie Śląskiej w gminie Woźniki w miejscowości Mzyki. Jest lewym dopływem Warty, do której uchodzi w rejonie wsi Kule. Rzeka w środkowym biegu płynie wąską doliną (przełomem). W okolicach jej górnego biegu utworzono Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą. Obszar zlewni wynosi 1 558 km².

Na terenie gminy występuje niewielka ilość zbiorników i stawów. W przeważającej większości są one zaniedbane i o małej pojemności wodnej.

Jeżeli chodzi o wody podziemne, to teren gminy Popów położony jest w obrębie jurajskich użytkowych poziomów wodonośnych stanowiących podstawę zaopatrzenia mieszkańców w wodę. Teren gminy pokrywa się z obszarem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, którym jest zbiornik nr 326 o nazwie Częstochowa (E). Jest to bardzo rozległy i zasobny zbiornik wodny wód szczelinowo-kresowych i szczelinowo-kresowo-porowych. Powierzchnia zbiornika wynosi 3 257 km², a zasobność ok. 1 200 tys. m³/dobę. Gęstość ujęć wynosi ok. 160 m. Ze względu na budowę geologiczną bardzo słaby stopień naturalnej izolacji warstwy wodonośnej, duże prędkości filtracji oraz możliwość wystąpienia fluacji zbiornik na terenie gminy Popów narażony jest na szybkie zanieczyszczenie.

Na terenie gminy znajdują się 2 Jednolite Części Wód Podziemnych. Są to obszary o oznaczeniach: GW6000082 i GW6000098.

6.3. Gleby

Gleby występujące na obszarze gminy określane są jako średnio dobre oznaczone zgodnie z klasą bonitacyjną IIIb. Można na nich uprawiać zboża (pszenica, Zyto, pszenżyto, jęczmień, owiec), buraki cukrowe i pastewne, groch

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

i inne. Przydatność gleb dotyczy specjalistycznej produkcji roślinnej w kierunku upraw konkretnych typów roślin.

6.4. Lasy i ogólna charakterystyka szaty roślinnej

Gmina Popów należy do obszarów o dużej lesistości. Powierzchnia lasów na koniec 2018 roku wynosiła 2041,31 ha, czyli 30,3% powierzchni gminy. Najbardziej rozpowszechnionym gatunkiem flory w lasach jest sosna i modrzew. Do tego spotkać można jeszcze dąb, jodłę, buk, świerk, olszę, czy brzozę.

Poza lasami, jako ekosystemy, na omawianym obszarze występują także łąki. Można je spotkać na większości obszaru gminy, w tym wzdłuż rzek, gdzie stanowią obszar zalewowy.

6.5. Ogólna charakterystyka fauny

Charakterystyka fauny terenu gminy Popów jest typowa dla rolniczych regionów Środkowej Polski. Ważnym elementem jest tu wpływ gatunków charakterystycznych dla obszaru Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej. Na obszarze gminy występują zarówno gatunki bezkręgowce, jak owady, oraz kręgowce reprezentowane najliczniej przez gryzonie. Dominują małe gatunki zwierząt charakterystyczne dla pól i łąk. Są to: myszy polne, ryjówki, jeże europejskie, zające, chomiki, rzadziej kuny domowe, łasice, popielice. Z kompleksami leśnymi związane są dziki, jelenie, sarny, lisy. Na omawianym obszarze występuje także ponad 30 gatunków ptaków, wśród których są: jastrząb gołębiarz, myszołów, krogulec, pustułka, kukułka, gołąb siniak, gołąb grzywacz, puszczyk, dudek, dzięcioł duży, dzięcioł średni, skowronek borowy, skowronek polny, świergotek drzewny, wilga, szpak, sójka, pokląskwa, kos, kwiczoł, drozd śpiewak, sikora modra, bogatka, kowalik, pełzacz leśny, zięba, dzwonec, potrzuszcz, trznadel, ortolan. Na obszar gminy docierają także typowe dla krajobrazu rolniczego ptaki, jak wróblowate, drozdy, krukowate, przepiórki, myszołowy, kuropatwy.

Na terenie gminy występuje 5 gatunków gadów. Są to jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny oraz żmija zygzakowata. Spośród płazów wymienić można: traszkę zwyczajną, ropuchę szarą, żabę trawną, rzadziej: traszkę grzebieniastą i grzechotkę drzewną. Na

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

skraju lasów występują ropucha zielona, grzebiuszka ziemna oraz żaba moczarowa.

Można spotkać także różne gatunki chrząszczy, jak będące pod ochroną chrząszcze drapieżne, czy chrząszcze żerujące na dębach oraz wiele gatunków ślimaków.

W dolinach rzek występują bobry.

6.6. Zasoby naturalne

Na obszarze gminy Popów znajduje się 14 udokumentowanych złóż kopalin, które zostały scharakteryzowane poniżej:

Tabela 15. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Popów

L.p.	Nr (MIDAS)	Nazwa złoża	Kopalina	Nr inwent. NAG	Powierzchnia [m ²]	Obwód [m]
1.	2544	Kule I	Wapienie i margle przem. wapienniczego	14529 CUG	1432	156
2.	2542	Wąsosz	Wapienie i margle przem. wapienniczego	Kr/j/DIV/4 CUG	28913	665
3.	12208	Rębielice Królewskie 3	Kruszywa naturalne	9831/2016	19935	727
4.	16457	Rębielice Królewskie 1	Kamienie drogowe i budowlane	6007/2012	58481	1048
5.	13910	Rębielice Królewskie 1	Kruszywa naturalne	4190/2009	19496	632
6.	820	Rębielice Królewskie	Kamienie drogowe i budowlane	267/2013	159978	2662
7.	5211	Rębielice Królewskie	Kruszywa naturalne	3390/2008	1858213	8416
8.	2826	Dębie-Więcki	Kruszywa naturalne	14354 CUG	33742	760
9.	15715	Brzózki 1	Kruszywa naturalne	8503/2011	15215	898
10.	4969	Dąbrowa	Kruszywa naturalne	16735 CUG	2823	251
11.	16498	Kamieńszczyzna	Kruszywa naturalne	4388/2014	19961	593
12.	12210	Kule I	Kruszywa	4190/2009	52913	1097

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

L.p.	Nr (MIDAS)	Nazwa złoża	Kopalina	Nr inwent. NAG	Powierzchnia [m ²]	Obwód [m]
			naturalne			
13.	5181	Wąsosz	Kruszywa naturalne	16759 CUG	2471	248
14.	18454	Rębielice Królewskie 3	Kruszywa naturalne	242/2017	18289	674
15.	6983	Brzózki	Kruszywa naturalne	Bd	10600	Bd

Źródło: Dane Urzędu Gminy Popów

Obecnie eksploatowane jest jedynie jedno złożo zlokalizowane na terenie gminy. Jest nim Rębielice Królewskie 2. To jest złożo wapieni wczesno jurajskich.

6.7. Walory krajobrazowe i przyrodnicze obiekty chronione

Największymi walorami krajobrazowymi terenu gminy Popów są lasy, które zajmują ponad 30% obszaru gminy oraz rzeki Warta i Liswarta. W pobliżu, na terenie gminy Kłobuck, znajduje się Rezerwat Dębowa Góra, który został utworzony w celu zachowania naturalnego wielogatunkowego lasu mieszanego ze znacznym udziałem drzewostanu dębowego sprzed około 200 lat.

Na terenie gminy nie występują przyrodnicze obiekty chronione. Nie ma pomników przyrody, nie ma także objętych ochroną prawną użytków ekologicznych. W licznych lasach występują natomiast rośliny i zwierzęta chronione. Do roślin objętych ochroną należą m.in.: bluszcz pospolity, paprotka zwyczajna, barwinek pospolity, gnieźnik leśny, purchawica olbrzymia oraz podejźrzon księżycowy.

Jeśli chodzi o faunę, to na terenie gminy występują chronione drapieżne chrząszcze, jak liszkarz tętnik, biegacz skórzany i biegacz pomarszczony, wśród ptaków można spotkać jastrzębie *Accipiter gentils*, dzięcioła zielonosiwego, świerszczaka, muchołówkę małą.

6.8. Obszar NATURA 2000

NATURA 2000 jest siecią obszarów chronionych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem wyznaczania tych obszarów jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

biologicznej w państwach Unii Europejskiej. W skład sieci Natura 2000 wchodzi:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)– wyznaczone na podstawie Dyr. Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, tzw. Dyrektywa Ptasia,
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)– wyznaczone na podstawie Dyr. Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. Dyrektywa Siedliskowa.

Na terenie gminy Popów nie występują obszary chronione objęte siecią NATURA 2000.

6.9. Sieć ECONET Polska

Sieć ECONET POLSKA pokrywa 46 % kraju. Składa się ona z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów, jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość. Wyznaczono ogółem 78 obszarów węzłowych (46 międzynarodowych i 32 krajowe, które razem obejmują 31 % powierzchni kraju) oraz 110 korytarzy ekologicznych (38 międzynarodowych i 72 krajowe, które razem obejmują 15 % powierzchni kraju).

Sieć ECONET POLSKA zawiera w sobie również obszary prawnie chronione (parki narodowe i krajobrazowe oraz rezerваты), ostoje przyrody CORINE lub ważne ostoje ptaków, które najczęściej stanowią najcenniejsze fragmenty obszarów węzłowych jako tzw. biocentra (regionalne i lokalne). Większość z wytyczonych w sieci ECONET Polska korytarzy ekologicznych nawiązuje do dolin rzecznych.

Część terenu gminy znajduje się w zasięgu korytarza ekologicznego o zasięgu krajowym o nazwie Częstochowski – Warty.

7. Zanieczyszczenie środowiska

7.1. Atmosfera

Największy udział w zanieczyszczeniach mają substancje pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw. Należy do nich dwutlenek siarki,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Pozostałe zanieczyszczenia emitowane z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie gminy oraz powiatu kłobuckiego wynikają z rodzaju produkcji i stosowanej technologii. Wśród najczęściej występujących zanieczyszczeń technologicznych są: węglowodory alifatyczne, aromatyczne, benzyna, alkohole alifatyczne, węglowodory pierścieniowe, kwas octowy, butanol, ketony, formaldehyd, ksylen, amoniak oraz w mniejszej ilości inne zanieczyszczenia związane ze specyfiką produkcji zakładów.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012, poz. 914). Zgodnie z raportem, gmina zaliczona jest do strefy śląskiej – kod strefy PL2405, obejmującej 127 gmin województwa. Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy jest emisja obejmująca:

- emisję niską (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady),
- emisję z zakładów przemysłowych i energetycznych,
- emisję komunikacyjną,
- emisję niezorganizowaną (składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków, itp.).

Emisja niska związana jest z indywidualnymi środkami ciepłowniczymi w gospodarstwach domowych przeważnie wykorzystujących jako źródło energii węgiel kamienny, często najtańszy, słaby jakościowo. Ponadto wykorzystywane są różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, mogące być źródłem emisji dioksan, gdyż proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie posiadają systemów ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł wykazuje tendencję sezonową i jest wyższa w okresie sezonu grzewczego.

Ponadto wpływ na wielkość zanieczyszczenia powietrza mają lokalne kotłownie pracujące dla potrzeb centralnego ogrzewania oraz małe przedsiębiorstwa

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

spalające węgiel w celach grzewczych i technologicznych. Funkcjonujące w tym sektorze urządzenia mają niską sprawność.

Zanieczyszczenie powietrza, którego źródłem jest niska emisja, może się zmniejszać wraz ze zwiększeniem stopnia gazyfikacji terenów gminy, zmianą systemów grzewczych z węglowych na olejowe, czy większym wykorzystywaniem energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, w tym paneli słonecznych, do podgrzewania wody.

Emisja z zakładów przemysłowych i energetycznych ma charakter punktowy. Jej źródłem są zakłady przemysłowe i usługowe funkcjonujące na terenie gminy.

Tabela 16. Wielkość emisji gazów i pyłów z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie gminy Popów w 2018 roku

Emisja zanieczyszczeń gazowych [t/rok]					Emisja zanieczyszczeń pyłowych [t/rok]	
Ogółem	w tym				Ogółem	Ze spalania paliw
	SO ₂	NO _x	CO	CO ₂		
4 551	21	3	107	4 420	6	6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

Kolejnym czynnikiem decydującym o stanie powietrza jest emisja komunikacyjna, która pochodzi w wyniku spalania paliw przez środki transportu. Największe natężenia emisji szkodliwych substancji mają miejsce wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Na terenie gminy jest droga należąca do głównego układu komunikacyjnego kraju (województwa), na której odnotowuje się znaczne natężenie ruchu. Środki transportu emitują do atmosfery szkodliwe substancje w postaci tlenku i dwutlenku węgla, tlenku azotu, węglowodorów, pyłów z metalami ciężkimi. Istotne znaczenie ma także emisja pyłów pochodzących ze ścierania się opon i nawierzchni dróg.

Ocena jakości powietrza na terenie gminy Popów została dokonana podczas siedemnastej rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, obejmującej rok 2018. Jakość powietrza pod względem stężenia gazów oraz pyłów prowadzone były przez automatyczne stacje w Częstochowie oraz czujnik zlokalizowany na dachu Urzędu Gminy Popów, który mierzył stężenie pyłów

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

PM10 i PM2,5. Wyniki pomiarów gminy Popów, z podziałem na klasy zostały ukazane w poniższej tabeli.

Tabela 17. Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i i ochrony roślin na koniec 2018 r.

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w 2014 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru gminy wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia	Symbol klasy wynikowej w 2014 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru gminy wg kryteriów określonych w celu ochrony roślin
Dwutlenek siarki	A	A
Dwutlenek azotu	A	-
Tlenek azotu	-	A
Tlenek węgla	A	-
Benzen	A	-
Ozon	C	C
Ołów	A	-
Kadm	A	-
Nikiel	A	-
Arsen	A	-
Benzo(a)piren	C	-
Pył zawieszony PM10	C	-
Pył zawieszony PM2,5	C	-

Źródło: „Stan środowiska w województwie śląskim w 2018 roku”

Wartość dopuszczalna stężenia pyłu PM10 wynosi $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa, niż dopuszczalna częstość i wyniosła w strefie śląskiej od 0,6 przekroczenia do 2,9 razy więcej. Główną przyczyną przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomu stężeń pyłów jest zwiększona emisja pochodząca z indywidualnych gospodarstw domowych w okresie zimowym, a w okresie letnim bliskość drogi z intensywnym ruchem pojazdów.

7.2. Wody

Wody powierzchniowe

Najważniejszymi ciekami wodnymi w rejonie gminy są rzeka Warta oraz Liswarta. Rzeka Warta to trzecia pod względem długości rzeka Polski. Źródła Warty znajdują się na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej w Kromoławie,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

będącym częścią Miasta Zawiercia. Długość rzeki stanowi 808,2 km, powierzchnia zlewni wynosi: 54 529 km², a średni przepływ to 195 m³/s przy ujściu. Ujście rzeki znajduje się w Kostrzynie nad Odrą do rzeki Odry.

Według oceny stanu JCWP rzecznych na obszarze województw za 2017 r. wykonanej przez Główną Inspekcję Ochrony Środowiska rzeka Warta w okolicy gminy wykazuje się stanem chemicznym poniżej dobrego oraz złym stanem wód. Te wyniki potwierdziły pomiary wykonane w następujących punktach pomiarowych:

- *Warta – powyżej zbiornika Poraj m. Ligota,*
- *Warta – miejscowość Mstów,*
- *Warta – miejscowość Rzeki Małe.*

Rzeka Liswarta to rzeka w województwie śląskim o długości 93 km. Jej źródła znajdują się na Wyżynie Śląskiej, w gminie Woźniki, w Mzykach. Jest lewym dopływem Warty, do której uchodzi w okolicach wsi Kule. Rzeka w środkowym biegu płynie wąską doliną (przełomem). W okolicach górnego biegu rzeki utworzony został Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą. Powierzchnia dorzecza wynosi 1558 km².

Według oceny stanu JCWP rzecznych na obszarze województw za 2017 r. wykonanej przez Główną Inspekcję Ochrony Środowiska rzeka Liswarta w okolicy gminy wykazuje się stanem chemicznym poniżej dobrego oraz złym stanem wód. Te wyniki potwierdziły pomiary wykonane w następujących punktach pomiarowych:

- *Liswarta – miejscowość Kamińsko,*
- *Liswarta – wodowskaz Kule*

Wody powierzchniowe narażone są na niekontrolowany spływ powierzchniowy wód opadowych, możliwość wystąpienia wycieków z nieszczelnych przydomowych zbiorników, a także spływy powierzchniowe z obszarów rolnych poddawanych chemizacji i nawożeniu.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Wody podziemne

Obszar gminy pokrywa się z obszarem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych którym jest zbiornik nr 326 o nazwie Zbiornik Częstochowa (E).

Obszar głównego zbiornika wód podziemnych nr 326 Zbiornik Częstochowa (E) jest związany z występowaniem utworów jury górnej i rozciąga się wąskim pasem od Wielunia (na północy) do Krakowa (na południu). Zgodnie z podziałem Polski na jednostki hydrogeologiczne GZWP nr 326 jest położony w regionach Warty oraz środkowej Wisły. Na obrzeżach tej struktury, zwłaszcza od strony północnej, występują utwory starszego podłoża (kredy, triasu i karbonu). Wodoprzewodność poziomu górnourajskiego mieści się w szerokich granicach 0,4–1708 m²/d. Wartość współczynnika filtracji mieści się w przedziale 0,02–16,5 m/d. Wydajność typowych studzien mieści się w granicach 20–150 m³/d. Parametry hydrogeologiczne tego poziomu są następujące:

- typ zbiornika: szczelinowo-krasowy,
- stratygrafia: jura górna,
- klasa jakości wody: na przeważającym obszarze II i III, lokalnie V,
- wodoprzewodność: 0,4–1708 m²/d,
- moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych 210,0 m³/d × km²,
- szacunkowe zasoby dyspozycyjne 667 000 m³/d,
- podatność zbiornika na antropopresję: na przeważającym obszarze bardzo podatny, podatny, lokalnie średnio i mało podatny, bardzo mało podatny.

Corocznie ocenę jakości wody do picia na terenie gminy wykonuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kłobucku. Na podstawie oceny próbek pobranych w 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny stwierdził przydatność wody do spożycia przez mieszkańców gminy.

7.3. Powierzchnia ziemi

Głównym zagrożeniem powierzchni ziemi są erozja, odpady, chemizacja rolnictwa, dzięki wysypiska śmieci oraz zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Negatywny wpływ na powierzchnię ziemi może mieć również

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

postępująca urbanizacja i osadnictwo, między innymi ze względu na zmianę sposobu użytkowania gleby, powstawanie odpadów, wytwarzanie ścieków. Innymi potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie gminy są:

- *wprowadzane do gleby nieczyszczone ścieki komunalne, w szczególności z nieszczelnych szamb,*
- *chemizacja rolnictwa (nawozy sztuczne, pestycydy),*
- *emisje do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych,*
- *urbanizacja i osadnictwo,*
- *zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,*
- *degradacja gleb, erozja, zakwaszenie.*

Nadmierne zakwaszenie gleb jest czynnikiem zmniejszającym efektywność stosowania większości zabiegów agrotechnicznych, a zwłaszcza nawożenia mineralnego oraz przyczynia się do ograniczenia plonów. Duży wpływ na zakwaszenie mają rośliny, które zubożają glebę pobierając z niej niezbędne do wzrostu i rozwoju pierwiastki, w tym kationy zasadowe (Ca^{2+} i Mg^{2+}), zanieczyszczenie powietrza, zwłaszcza związkami siarki i azotu (w postaci kwaśnych opadów). Oprócz czynników naturalnych nie mniej ważne są tzw. czynniki antropogeniczne, do których należą: stosowanie nawozów (szczególnie azotowych typu amonowego i nawozów potasowych), niedostosowanie dawek nawozów fizjologicznie kwaśnych do faktycznych potrzeb nawozowych roślin.

Jak wynika z dostępnych badań, na terenie gminy Popów występuje zanieczyszczenie gleb w II stopniu kadmem. Na takich glebach dozwolona jest uprawa roślin zbożowych, okopowych i pastewnych. Nie jest dozwolona natomiast uprawa roślin ogrodniczych.

7.4. Hałas

Do podstawowych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy zaliczyć należy komunikację drogową oraz w znacznie mniejszym stopniu hałas przemysłowy, którego uciążliwość oraz zasięg oddziaływania mają charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Kryteria hałasu w środowisku są określone w obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz.112).

Hałas drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej dokuczliwym źródłem hałasu na terenie gminy. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Ma więc charakter liniowy. Na poziom hałasu mają wpływ natężenie ruchu, złożoność układu drogowego oraz stan nawierzchni dróg.

Przez teren gminy przebiegają następujące drogi: DW491, drogi powiatowe oraz drogi gminne. Największe natężenie ruchu występuje na drodze wojewódzkiej nr 491, która przebiega m.in. przez Zawady i Popów, przez które w ciągu doby przejeżdża wiele pojazdów. Znaczna część z nich to ciężarówki z naczepami przewożące różne ładunki.

Hałas kolejowy odgrywa znacznie mniejszą rolę. Przez teren gminy Popów przebiega linia kolejowa nr 131 tzw. „Węglówka”, która nie jest wykorzystywana na tym odcinku w ruchu pasażerskim. Utrzymywany jest jedynie ruch towarowy.

7.5. Promieniowanie elektromagnetyczne

Wśród zidentyfikowanych, szkodliwych dla środowiska, rodzajów promieniowania powodowanego działalnością człowieka, wyróżnia się:

- promieniowanie jonizujące - pojawiające się w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych,*
- promieniowanie niejonizujące - pojawiające się wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp.*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Promieniowanie jonizujące

Ogólną sytuację radiacyjną w środowisku charakteryzują obecnie następujące wielkości podstawowe:

- poziom promieniowania gamma, obrazujący zagrożenie zewnętrzne naturalnymi i sztucznymi źródłami promieniowania jonizującego, istniejące w środowisku lub wprowadzone przez człowieka,
- stężenia naturalnych i sztucznych izotopów promieniotwórczych w komponentach środowiska, a w konsekwencji w artykułach spożywczych, obrazujące narażenie wewnętrzne ludzi w wyniku wchłonięcia izotopów drogą pokarmową.

Wymienione wielkości charakteryzuje naturalna zmienność, są one także w poważnym stopniu uzależnione od wprowadzonych do środowiska substancji promieniotwórczych w wyniku wybuchów jądrowych oraz katastrofy w Czarnobylu.

W minionych latach na terenie gminy nie występowały przekroczenia dopuszczalnych wartości promieniowania jonizującego.

Promieniowanie niejonizujące

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- łączność radiowa, w tym CB radio, radiotelefony i telefonia komórkowa,
- stacje radiolokacji i radionawigacji.

Znaczenie tego oddziaływania w ostatnich latach rośnie. Powodowane jest to przez rozwój radiokomunikacji oraz powstawanie coraz większej liczby stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych (operatorów publicznych i komercyjnych). Dodatkowymi źródłami promieniowania niejonizującego są stacje bazowe telefonii komórkowej, systemów przywoławczych, radiotelefonicznych, alarmowych komputerowych itp., pokrywających coraz gęstszą siecią obszary dużych skupisk ludności, jak również coraz powszechniej stosowane radiotelefony przenośne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne. W przepisach obowiązujących w Polsce ustalone są dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego na terenach dostępnych dla ludzi. Szczególnej ochronie podlegają obszary zabudowy mieszkaniowej, a także obszary, na których zlokalizowane są szpitale, żłobki, przedszkola, internaty.

Głównymi potencjalnymi źródłami zanieczyszczenia środowiska promieniowaniem elektromagnetycznym są:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- łączność radiowa, telefonia komórkowa itp.,
- stacje radiolokacji i radionawigacji,
- obecność w środowisku radionuklidów naturalnych (jonizujące),
- radionuklidy pochodzenia sztucznego, powstałe w wyniku działalności człowieka np. diagnostyce medycznej, przemyśle (jonizujące).

Praktycznie cały obszar gminy (poza nielicznymi wyjątkami) objęty jest zasięgiem wszystkich funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej (GSM/GPRS). Dynamicznie zwiększa się ilość osób korzystających z Internetu (modemowy, ISDN(cyf rowy), DSL (stałe łącze), dostarczanego zarówno poprzez tradycyjne łącza, jak i drogą radiową. Gorzej sytuacja wygląda na obszarze, gdzie dominuje modemowy dostęp do Internetu. Urzędy, szkoły, instytucje, przedsiębiorstwa itp. mają dostęp do szerokopasmowego Internetu oferowanego przez między innymi Orange. Trudno dokładnie oszacować liczbę osób korzystających z Internetu, ale odsetek jest coraz wyższy.

W chwili obecnej w miejscach dostępnych dla ludności, zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie źródeł promieniowania elektromagnetycznego, nie stwierdzono przekraczania dopuszczalnych poziomów.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

8. Zarządzanie

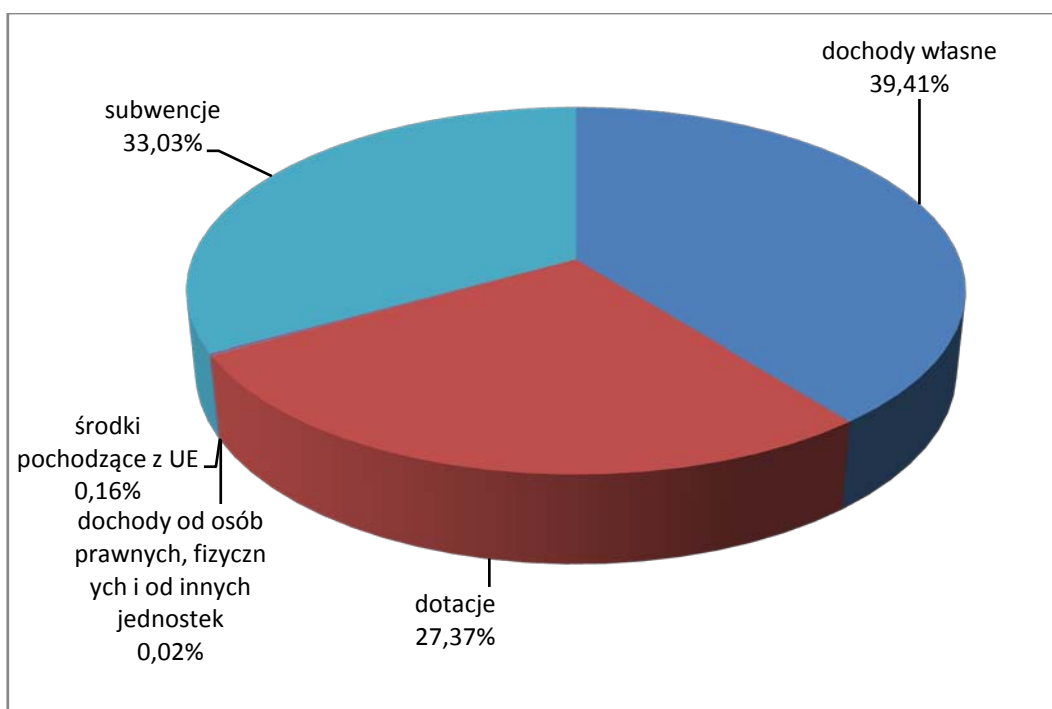
8.1. Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy

W roku 2018 wysokość dochodów budżetu gminy wyniosła 25 121 719,20 zł, a wydatków 26 023 567,95 zł. Wysokość deficytu wyniosła 901 848,75 zł.

Najwięcej wpływów do budżetu pochodziło z dochodów własnych – 39,41%, drugim źródłem dochodów były subwencje – 33,03%, a kolejnym dotacje, które stanowiły 27,37% wpływów budżetowych. Pozostałe wpływy nie przekroczyły 1% udziału.

Strukturę dochodów budżetu gminy Popów w 2018 roku przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 2 Struktura dochodów budżetowych gminy Popów w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2018 rok

Większość środków budżetowych, bo aż ok. 75,2%, wydatkowanych jest w ramach wydatków bieżących. Składają się na nie wydatki oświatowe, wydatki na administrację publiczną, wydatki związane z szeroko rozumianą pomocą społeczną oraz na rodziny. Źródła finansowania tych wydatków stanowią głównie dotacje i subwencje, część finansowana jest z dochodów własnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Pozostałe 24,8% wydatków kierowanych jest na inwestycje, głównie w wodociągi i kanalizację. Strukturę wydatków budżetowych w roku 2018 przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 18. Struktura wydatków budżetu gminy Popów w 2018 roku

Oznaczenie działu	Nazwa działu	Kwota [zł]
010	Rolnictwo i łowiectwo	696008,92
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	102770,81
600	Transport i łączność	346662,65
700	Gospodarka mieszkaniowa	69514,54
710	Działalność usługowa	21940,59
750	Administracja publiczna	3206203,31
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	90198,33
752	Obrona narodowa	300,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	898453,65
757	Obsługa długu publicznego	56042,82
801	Oświata i wychowanie	12456744,77
851	Ochrona zdrowia	135502,92
852	Pomoc społeczna	888899,10
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	151533,04
855	Rodzina	5969620,47
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	772751,41
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	110420,62
926	Kultura fizyczna	50000,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane na koniec roku 2018

8.2. Planowanie strategiczne i promocja gminy

Gmina Popów posiada następujące dokumenty o charakterze strategicznym:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Przestrzennego Zagospodarowania Gminy,
- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Popów na lata 2018-2022,
- Program Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Popów na lata 2016-2022,
- Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Popów na lata 2014-2032,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Popów na lata 2015-2020,*
- *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021,*
- *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Popów na lata 2020-2022,*
- *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na rok 2020,*
- *Program Współpracy Gminy Popów z Organizacjami Pozarządowymi,*
- *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Popów na lata 2019-2022 z perspektywą do 2027 roku.*

Ponadto działania dotyczące gminy Popów zostały zapisane w Strategii Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego.

W ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego tworzone będą Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego. Dokumenty będą określać przeznaczenie, warunki zabudowy i zagospodarowania danego obszaru.

Większość programów i strategii posiadanych przez gminę dotyczy sfery społecznej. Inwestycje zostały zapisane m.in. planie gospodarki niskoemisyjnej, programie ochrony środowiska, programie usuwania wyrobów zawierających azbest i innych.

Gmina Popów nie posiada strategii dotyczącej promocji. W zakresie polityki regionalnej oraz inwestycji sprawami promocji gminy zajmuje się w Urzędzie Gminy Referat Organizacyjny. W tym referacie znajdują się także sprawy związane ze współpracą z podmiotami zewnętrznymi.

Prowadzeniem Biuletynu Informacji Publicznej, a także sprawami związanymi ze współpracą z zagranicą zajmuje się Referat Organizacyjny.

Gmina posiada stronę internetową, na której zamieszczane są informacje, aktualności z życia gminy oraz informacje o zamierzeniach gminy. Publikowane są także informacje o postępowaniach przetargowych prowadzonych przez gminę. Są to istotne informacje z punktu widzenia potencjalnych inwestorów.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

8.3. Kapitał Społeczny

Gmina Popów posiada duży kapitał społeczny. Są to organizacje pozarządowe, społeczne, przedsiębiorcy, a przede wszystkim mieszkańcy, którzy dość aktywnie uczestniczą w życiu gminy.

Władze gminy współpracują z organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami przy realizacji różnych zadań. Sprawę współpracy reguluje uchwalany co roku Program Współpracy Gminy Popów z Organizacjami Pozarządowymi. Program określa zasady i obszary wspierania przez gminę działań organizacji pozarządowych, które mogą wesprzeć działania gminy. Poprzez program samorząd gminy pragnie włączyć organizacje pozarządowe do procesu decyzyjnego i wspólnego rozwiązywania problemów gminy. Współpraca odbywa się na zasadach partnerstwa. Niektóre obszary współpracy władz gminy i organizacji pozarządowych to:

- nauka, edukacja, oświata i wychowanie,*
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,*
- ochrona i promocja zdrowia,*
- profilaktyka i przeciwdziałanie patologiom społecznym,*
- podtrzymywanie tradycji narodowej i pielęgnowanie polskości,*
- działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym,*
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.*

W celu realizacji powyższych zadań podejmowane są następujące działania:

- szkolenia sportowe dzieci i młodzieży,*
- organizacja i prowadzenie zajęć pozalekcyjnych,*
- prace konserwacyjne, remontowe lub modernizacyjne, mające na celu bieżące utrzymanie i poprawę stanu technicznego istniejącej bazy sportowej,*
- związane z realizacją programów profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży,*
- organizowanie szkoleń z zakresu profilaktyki i uzależnień oraz pomocy rodzinie,*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- *organizowanie imprez kulturalno-rekreacyjnych o charakterze profilaktyki uzależnień,*
- *prowadzenie zajęć promujących życie w abstynencji oraz świadczenie w tym zakresie poradnictwa,*
- *prowadzenie zajęć ogólnodostępnych dla osób w wieku emerytalnym,*
- *organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży.*

W 2018 roku na realizację programu przewidziano kwotę 50.000,00 zł

8.4. Analiza zdolności inwestycyjnej gminy

Na koniec 2018 roku gmina Popów posiadała zobowiązania finansowe w wysokości 1 019 620 zł, co stanowiło nieco ponad 4% dochodów budżetowych gminy. Jest to niewielkie obciążenie dla budżetu gminy. Należy podkreślić fakt, iż ponad 24% wydatków budżetowych gmina przeznaczą na inwestycje.

Zgodnie z zapisami ustawy o finansach publicznych jednostki samorządu terytorialnego wysokość dopuszczalnego zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego obliczana jest indywidualnie za pomocą wskaźnika, dzięki czemu wyznaczana jest wysokość graniczna dla danej JST. Przyjmuje się jednak, iż wysokość dopuszczalnego zadłużenia nie może przekroczyć 60% wysokości planowanych dochodów w danym roku budżetowym. W przypadku gminy Popów za rok 2018 wskaźnik zadłużenia wynosi 4,05% wysokości wpływów do budżetu. Jednocześnie w roku 2020 zadłużenie budżetu gminy ulegnie redukcji o ok. 550.000 zł. Oznacza to minimalne zmniejszenie wskaźnika zadłużenia. Jeżeli przyjmiemy, iż wskaźnik zadłużenia będzie wynosił w roku 2020 około 3,8%, oznacza to, iż gmina ma duże możliwości inwestycyjne, bowiem może zaciągać kredyty na finansowanie np. wkładu własnego potrzebnego do uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych na realizację inwestycji. Jak wynika z powyższych zapisów, zadłużenie gminy może się jeszcze znacznie powiększyć. Gmina ma zatem duże możliwości inwestycyjne, ponieważ obecny wskaźnik zadłużenia jest dość niski. Gmina może pozyskiwać środki pochodzące z kredytu na realizację inwestycji gminnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na **wewnętrzne**, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki **zewnętrzne** – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki **pozytywne**, czyli atuty i szanse, oraz czynniki **negatywne**, czyli słabe strony i zagrożenia.

W poniższej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla gminy Popów. Analiza została podzielona na sfery: gospodarczą, społeczną oraz przestrzenną.

Tabela 19. Analiza SWOT gminy Popów

Sfera gospodarcza	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wysoko rozwinięta przedsiębiorczość • Przebieg drogi wojewódzkiej przez teren gminy • Dobrze rozwinięte rolnictwo • Dobrze wykształcona siła robocza • Dobry układ dróg lokalnych • Dobra spójność komunikacyjna gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Brak perspektyw dla młodych ludzi • Brak zakładów przemysłowych • Niewystarczający kapitał inwestycyjny • Słaba infrastruktura turystyczna • Brak terenów inwestycyjnych będących własnością gminy • Mała ilość miejsc pracy, szczególnie z udziałem kapitału zewnętrznego • Niewystarczający standard dróg lokalnych • Zmniejszenie wpływów do budżetu gminy
Szanse rozwojowe	Zagrożenia rozwojowe
<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje zewnętrzne • Bliskość Częstochowy i Katowic	<ul style="list-style-type: none"> • Spowolnienie gospodarcze • Duży fiskalizm państwa – wysokie

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozwój turystyki</i> • <i>Działania wspierające rozwój gospodarki niskoemisyjnej, w tym źródeł energii odnawialnej</i> • <i>Stworzenie parku technologicznego</i> 	<p><i>stawki podatkowe, wysokie koszty pracy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Niska skuteczność działań promocyjnych gminy</i>
Sfera społeczna	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bogactwo kulturowe</i> • <i>Dobra baza oświatowa</i> • <i>Prężnie działający klub sportowy</i> • <i>Bogactwo oferty organizacji pozarządowych</i> • <i>Duża aktywność społeczna mieszkańców</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Starzejące się społeczeństwo</i> • <i>Zbyt mały dostęp do opieki medycznej</i> • <i>Niewystarczająca oferta miejsc pracy</i> • <i>Migracja ludności, zwłaszcza młodzieży, w tym dobrze wykształconej</i>
Szanse rozwojowe	Zagrożenia rozwojowe
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozwój kultury ludowej</i> • <i>Promocja gminy wykorzystująca potencjał krajobrazowy, kulturowy i historyczny</i> • <i>Współpraca z sąsiednimi gminami</i> • <i>Podnoszenie standardu i poziomu kształcenia</i> • <i>Rozwój organizacji pozarządowych</i> • <i>Współpraca i współdziałanie między mieszkańcami</i> • <i>Prowadzenie polityki ukierunkowanej na rozwój turystyki, sportu i rekreacji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Poszerzenie się sfery ubóstwa</i> • <i>Brak miejsc pracy</i> • <i>Starzenie się społeczeństwa</i> • <i>Emigracja młodych ludzi do większych ośrodków i za granicę</i> • <i>Wykluczenia i patologie społeczne</i>
Strefa przestrzenna	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dobra lokalizacja gminy pod względem komunikacyjnym</i> • <i>Bliskość Częstochowy i Katowic</i> • <i>Dogodna lokalizacja do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</i> • <i>Dostępność komunikacyjna w zakresie transportu zbiorowego</i> • <i>Różnorodność terenów przeznaczonych do rekreacji i wypoczynku</i> • <i>Atrakcyjne walory krajobrazowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Zbyt mała długość ścieżek rowerowych</i> • <i>Występowanie terenów potencjalnie podtapianych</i> • <i>Niedostateczny stopień skanalizowania gminy</i> • <i>Zbyt mała ilość infrastruktury turystycznej, sportowej oraz do spędzania czasu wolnego</i>
Szanse rozwojowe	Zagrożenia rozwojowe
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Powstanie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej</i> • <i>Wykorzystanie atutów krajobrazowo-przyrodniczych dla zwiększenia ruchu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Zagrożenie powodziowe</i> • <i>Zanieczyszczenie środowiska</i> • <i>Pogorszenie stanu bezpieczeństwa mieszkańców i turystów</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>turystycznego na terenie gminy</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez rozwój monitoringu i systemu wczesnego ostrzegania</i>	
--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych mieszkańców

IV. WYZWANIA ROZWOJOWE

Identyfikacji wyzwań rozwojowych gminy Popów dokonano w oparciu o kilka niezależnych od siebie źródeł informacji:

- *wniosków z diagnozy społeczno-gospodarczej gminy,*
- *wniosków z opracowania danych statystycznych,*
- *wniosków z analizy SWOT gminy,*
- *opinii i oczekiwań mieszkańców zidentyfikowanych na podstawie badań ankietowych.*

Wskazane powyżej badania i analizy posłużyły w dalszej kolejności do zaprojektowania obszarów strategicznych w ramach Strategii.

W wyniku zestawienia i porównania poszczególnych czynników pochodzących z ww. źródeł informacji zidentyfikowano następujące wyzwania rozwojowe gminy Popów:

Wzmacnianie pozycji gospodarczej gminy Popów – co w przyszłości może mieć wpływ na stabilizację finansów gminy, podniesienie warunków i jakości życia oraz pracy mieszkańców, a także skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych (nowe miejsca pracy, zwiększanie statusu ekonomicznego mieszkańców, itd.). Wzmacnianie pozycji gospodarczej gminy jest uwarunkowane inwestycjami i interwencjami gminnymi oraz prywatnymi w następujących zakresach:

- *rozwój stref aktywności gospodarczej i turystycznej, efektywne gospodarowanie przestrzenią, rozwój systemu obsługi inwestycji, promocja gospodarcza gminy,*
- *rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy oraz branży usługowej, rozwój sieci szlaków rekreacyjnych i poznawczych, a także wielosezonowych tras rekreacyjnych, wykorzystanie walorów*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

przyrodniczo-kulturowych, np. włączanie wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy.

Priorytetem w ramach niniejszego wyzwania są również działania ukierunkowane na podnoszenie jakości kapitału intelektualnego dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Wzmocnienie gospodarki i rozwój gminy możliwe będą jedynie dzięki wysokiej jakości kapitału ludzkiego, społecznego i intelektualnego. Należy sprawić, by osoby wykształcone pochodzące z terenu gminy zechciały do niej wrócić oraz przyciągnąć nowych mieszkańców.

Doskonalenie usług publicznych – oznacza utrzymywanie wysokiego standardu wszelkich usług świadczonych przez samorząd na rzecz swoich klientów, a także we współpracy z innymi podmiotami w celu osiągnięcia kompletności i komplementarności oferty usługowej oraz jej efektywności kosztowej. Realizacja tego wyzwania jest istotna m.in. ze względu na atrakcyjność osadniczą gminy. Zwiększają się wymagania jakościowe i ilościowe mieszkańców w stosunku do świadczonych usług publicznych. Kompletność i wysoka jakość usług publicznych będzie atutem przy pozyskiwaniu nowych klientów, za którymi często podążają środki budżetowe (np. subwencja oświatowa, kontrakty z NFZ, itp.). Gmina Popów musi tak kształtować własną paletę i standardy usług publicznych, aby być konkurencyjną względem sąsiednich gmin. Doskonalenie usług publicznych stanowi ponadto założenie krajowej i regionalnej polityki rozwoju, co pozwala wnioskować o wysokim priorytecie i o możliwościach dofinansowywania działań w tym zakresie w kolejnych latach.

Poprawa parametrów środowiska naturalnego – oznacza stałą dbałość o zwiększanie zasobów infrastruktury zapobiegającej przedostawaniu się zanieczyszczeń do środowiska, edukację ekologiczną mieszkańców oraz wprowadzanie nowych technologii. W związku z powyższym, dla poprawy parametrów ochrony środowiska, istotnymi są: sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, promocja i wsparcie dla rozwoju transportu zrównoważonego, kompleksowa modernizacja energetyczna budynków, wprowadzanie mechanizmów wspierających stosowanie nowoczesnych technologii oraz odnawialnych źródeł energii, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, doskonalenie gospodarki odpadami. Priorytetem powinno być

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców, którzy poprzez swoją postawę i działania mają ogromny wpływ na poziom bezpieczeństwa ekologicznego gminy. Wskazane działania posłużą nie tylko poprawie parametrów ochrony środowiska, ale są również elementem wysokiej jakości oferty usług publicznych. W ramach tego obszaru znalazły się również zagadnienia związane z zarządzaniem kryzysowym i zapobieganiem skutkom klęsk żywiołowych.

Nowoczesne zarządzanie publiczne oraz aktywizacja mieszkańców – konieczność integracji i ściślejszej współpracy władz samorządowych z mieszkańcami, pogłębiania współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, a także w relacjach pomiędzy gminami sąsiednimi, powiatem kłobuckim, miastem Częstochowa oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi. Stanowi ona odpowiedź na rosnące oczekiwania klientów względem organów administracji publicznej. W swojej treści nawiązuje do zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie oraz strategii „Sprawne Państwo 2020”, która ma doprowadzić do zwiększenia skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami. Współpraca międzysektorowa oznacza wdrożenie mechanizmów i procedur partycypacji – włączanie mieszkańców w proces zarządzania sprawami publicznymi. Wspieranie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców obejmować powinno edukację obywatelską, promocje różnych form i sposobów zaangażowania obywatelskiego, usprawnienie procedur informowania i konsultacji, wsparcie organizacji pozarządowych oraz rozwój finansowych i pozafinansowych form współpracy. Konieczność partnerskiej współpracy międzysamorządowej wynika m.in. z powszechnie wyrażanego przekonania, iż nadszedł właściwy moment w realiach polityki regionalnej i krajowej, aby budować „wspólnotę interesów” ponad granicami administracyjnymi poszczególnych gmin. Przewidywane instrumenty realizacji polityki rozwoju w latach 2014-2020 warunkują konieczność zacieśnienia współpracy i skoordynowania działań różnych partnerów, co pozwoli na podniesienie spójności regionów, a jednocześnie uprawdopodobnia zaistnienie efektu synergii. Korzyści ze współdziałania należy rozpatrywać nie tylko poprzez pryzmat łatwiejszego pozyskiwania środków zewnętrznych w obecnym okresie programowania europejskiego (2014-2020),

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

ale przede wszystkim jako budowanie podstaw dla trwałości rozwoju, szczególnie po 2020 r.

V. WIZJA I MISJA ROZWOJU

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości gminy Popów w perspektywie kilku najbliższych lat. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą wszyscy zaangażowani partnerzy, tj. władze samorządowe gminy, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz mieszkańcy, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza cała wspólnota obszaru gminy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

WIZJA ROZWOJU

POPÓW DYNAMICZNIE ROZWIJAJĄCĄ SIĘ GMINĄ, KTÓRA EFEKTYWNIIE KORZYSTA Z ATRAKCYJNEGO POŁOŻENIA, WALORÓW ŚRODOWISKA I AKTYWNEJ SPOŁECZNOŚCI NA RZECZ TWORZENIA PRZYJAZNEGO MIEJSCA DO ŻYCIA ORAZ PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I ROLNICZEJ

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Misja określa nadrzędny cel rozwoju gminy Popów. Zgodnie z misją, władze samorządowe gminy pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych z Strategią Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego. Ponadto władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów, leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, zmierzających do zrównoważonego rozwoju gminy, promowania jej walorów, ułatwiania współpracy różnorodnych partnerów i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

MISJA ROZWOJU

ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCOM POPRZECZ ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ, TWORZENIE WARUNKÓW ROZWOJU ZAWODOWEGO W ROLNICTWIE I POZA NIM, DOSTĘP DO SZEROKIEJ OFERTY EDUKACYJNEJ, KULTURALNEJ I SPORTOWO-REKREACYJNEJ, A TAKŻE INTENSYWNE ANGAŻOWANIE

SPÓŁCZEŃSTWA DO BUDOWANIA DOBRA WSPÓLNEGO W ZGODZIE ZE ŚRODOWISKIEM NATURALNYM

VI. MATRYCA OPERACYJNA

Nawiązując do Wizji i Misji rozwoju gminy Popów ze względu na stworzenie w perspektywie długookresowej największych możliwości wzrostu wyodrębniono cztery priorytetowe obszary rozwoju:

- *Obszar I – Gospodarka, edukacja, rynek pracy*
- *Obszar II – Przyjazne środowisko naturalne*
- *Obszar III – Komfort i jakość życia mieszkańców*
- *Obszar IV – Zarządzanie i kapitał społeczny*

Są one względem siebie równoważne i uzupełniające się. Nie jest bowiem możliwa sprawna i efektywna realizacja zapisów Strategii przy braku integracji poszczególnych działań, np. bez intensywnych działań z zakresu ochrony środowiska nie ma mowy o wykreowaniu odpowiedniej oferty czasu wolnego związanej z rekreacją, co z kolei ściśle powiązane jest z działaniami inwestycyjnymi. Należy podkreślić umowność podziałów „obszarowych” i docelową horyzontalność kierunków interwencji.

W ramach każdego z powyższych obszarów zdefiniowano **cel strategiczny**, będący celem o charakterze długofalowym (o terminie realizacji sięgającym do 2030 roku), wskazujący na generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju w danym zakresie tematycznym. **Cele operacyjne**, dotyczące średniego horyzontu czasowego, wskazują określone narzędzia i sposoby realizacji wspomnianych celów strategicznych. Wyodrębnione **kierunki interwencji** – kluczowe grupy zadań i projektów do realizacji – służą urzeczywistnieniu założonych celów. Stanowią one ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej w perspektywie długofalowej.

Ponadto, dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów Strategii Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030, stworzono listę rekomendowanych mierników. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

w czasie dokonywania monitoringu realizacji oraz aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi bazową propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami jednostek wdrażających. Niniejsza Strategia nie ogranicza się w swych zapisach wyłącznie do operacji realizowanych bezpośrednio przez władze samorządowe, ale dotyczy całej wspólnoty gminnej, czyli wszystkich organizacji, instytucji i podmiotów, działających na rzecz rozwoju gminy. Realizacja zapisów Strategii odbywać się powinna poprzez budowę i rozwijanie sieci aktywnej współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, czyli zgodnie z kluczowymi zasadami polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Tabela 20. Schemat celów Strategii Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030

Obszar I Gospodarka, edukacja, rynek pracy	Obszar II Przyjazne środowisko naturalne	Obszar III Komfort i jakość życia mieszkańców	Obszar IV Zarządzanie i kapitał społeczny
Cel strategiczny: Silna pozycja gospodarcza gminy bazująca na wiedzy i przedsiębiorczości mieszkańców, wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwiniętej ofercie spędzania czasu wolnego	Cel strategiczny: Wysoki poziom bezpieczeństwa ekologicznego gminy	Cel strategiczny: System usług publicznych wysokiej jakości dostosowany do potrzeb społecznych	Cel strategiczny: Zarządzanie partnerskie sprawami publicznymi
Cele operacyjne: I.1. Wysoki potencjał intelektualny dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy I.2. Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	Cele operacyjne: II.1. Skuteczny system ochrony środowiska II.2. Efektywny system zarządzania kryzysowego	Cele operacyjne: III.1. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy III.2. Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej oraz kulturalnej III.3. Poprawa	Cele operacyjne: IV.1. Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne IV.2. Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>1.3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy</i>		<i>bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego</i>	<i>IV.3. Wzmacnianie tożsamości lokalnej i spójności społecznej</i>
<i>1.4. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego</i>			

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

OBSZAR PRIORYTETOWY I

GOSPODARKA EDUKACJA I RYNEK PRACY

Cel strategiczny:

Silna pozycja gospodarcza gminy bazująca na wiedzy i przedsiębiorczości mieszkańców, wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwiniętej ofercie czasu wolnego

Mierniki osiągnięć		
Cel operacyjny	Proponowane mierniki monitorowania celu	Źródło
Cel operacyjny I.1. Wysoki potencjał intelektualny dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	Dane gminy
	Liczba godzin doradztwa zawodowego i dynamika zmian	Dane gminy i/lub Starostwa Powiatowego w Kłobucku
	Udział mieszkańców w różnych formach kształcenia przez całe życie	Dane gminy, organizacji pozarządowych, PUP w Kłobucku
	Edukacyjna wartość dodana	Dane komisji egzaminacyjnych
Cel operacyjny I.2. Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie na 100 zarejestrowanych podmiotów	Dane CEIDG i/lub GUS
	Relacja liczby podmiotów nowozarejestrowanych do liczby wykreślonych	Dane CEIDG i/lub GUS
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Dane CEIDG i/lub GUS
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	Dane PUP w Kłobucku
	Liczba gospodarstw rolnych prowadzących aktywną działalność rolniczą	Dane gminy i/lub GUS
	Przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego	Dane gminy i/lub GUS
Cel operacyjny I.3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	Wpływy do budżetu gminy z CIT na 1 mieszkańca	Dane gminy
	Liczba nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy	Dane gminy i/lub GUS
Cel Operacyjny I.4. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego	Infrastruktura turystyczno-gastronomiczna	Dane gminy
	Długość urządzonych i oznakowanych wielofunkcyjnych tras na terenie gminy	Dane gminy
	Liczba uczestników imprez ponadlokalnych bazujących na tradycjach i specyfice gminy	Dane gminy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Cel operacyjny I.1. Wysoki potencjał intelektualny dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy

Strategia postępowania:

Gospodarka i sfera edukacji oraz podnoszenia kapitału intelektualnego stanowią system naczyń połączonych. Ich odpowiednia integracja jest warunkiem trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy (gospodarka dla edukacji, edukacja dla gospodarki). Silna gospodarka lokalna może zostać osiągnięta jedynie dzięki wysokiej jakości kapitału ludzkiego, społecznego i intelektualnego, a rozwój zasobów ludzkich jest możliwy w szczególności w korelacji i przy wykorzystaniu zasobów ekonomicznych.

Działania ukierunkowane na podnoszenie jakości kapitału intelektualnego dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy będą realizowane w sposób kompleksowy, obejmując wszystkie etapy edukacji, począwszy od edukacji przedszkolnej, stymulującej rozwój intelektualny i społeczny dziecka, na kształtowaniu i promocji postaw związanych z uczeniem się przez całe życie czy zmianą kwalifikacji na różnych etapach życia kończąc. Interwencje będą miały zarówno charakter miękkiej, jak i twardej. Planuje się m.in. rozszerzenie oferty edukacyjnej – przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych, oraz wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów, przy równoczesnej pomocy osobom ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi. Podjęte zostaną starania celem zapewnienia stałej opieki medycznej w placówkach oświatowych. Modernizowana i rozwijana będzie baza oświatowa. Jest to również szansa na uzupełnienie oferty kulturalno-oświatowej poprzez wykreowanie nowego centrum kulturalnego danej miejscowości.

Priorytetem pozostaje ponadto rozwijanie współpracy z placówkami prowadzącymi kształcenie zawodowe (rozwój oferty edukacyjnej i jakości kształcenia zawodowego – z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy), realizacja programów współpracy z pracodawcami, a także jednostkami naukowymi i uczelniami wyższymi. W tym kontekście ważną będzie poprawa dostępności, jakości i efektywności usług w zakresie planowania i rozwoju kariery zawodowej (doradztwo zawodowe).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>I.1.1. Modernizacja i rozwój bazy oświatowej, dbałość o właściwe wyposażenie szkół</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, placówki oświatowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe</i>
<i>I.1.2. Poprawa jakości i dostępności usług w zakresie edukacji przedszkolnej</i>	<i>Gmina, podmioty prywatne i społeczne</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, placówki oświatowe</i>
<i>I.1.3. rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych (językowych, matematyczno-przyrodniczych, TIK, kreatywnych, przedsiębiorczości)</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, placówki oświatowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury</i>
<i>I.1.4. Wsparcie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów (np. wsparcie uzdolnionej młodzieży poprzez system stypendiów i nagród)</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury</i>
<i>I.1.5. Poprawa dostępności, jakości i efektywności usług w zakresie planowania i rozwoju kariery zawodowej</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, PUP w Kłobucku, izby gospodarcze, organizacje przedsiębiorców</i>
<i>I.1.6. Współpraca z podmiotami w zakresie rozwoju kształcenia zawodowego, w szczególności rozwój oferty edukacyjnej z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, PUP w Kłobucku, izby gospodarcze, organizacje przedsiębiorców</i>
<i>I.1.7. Kształtowanie postaw uczenia się przez całe życie oraz zdobywania nowych kompetencji</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, placówki oświatowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, PUP w Kłobucku</i>
<i>I.1.8. Pomoc osobom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Cel operacyjny I.2. Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia

Strategia postępowania:

Strategia postępowania w ramach niniejszego celu będzie bazować na budowaniu aspiracji i postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, w szczególności wśród ludzi młodych.

Zakłada się dynamizowanie rozwoju gospodarczego gminy poprzez kreowanie korzystnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości. Wzmacnianie przedsiębiorczości ukierunkowane będzie na rozwój systemu doradztwa i wsparcia dla przedsiębiorczości, opartego na aktywnej, odpowiadającej rzeczywistym potrzebom przedsiębiorców, działalności instytucji otoczenia biznesu, gwarantujących - poza działalnością merytoryczną – szeroką i łatwo dostępną ofertę instrumentów zwrotnych.

Atrakcyjną formą współdziałania przedsiębiorców powinny stawać się w najbliższych latach powiązania kooperacyjne. Zgodnie z tym strategia postępowania będzie ukierunkowana na wzmocnienie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez stymulowanie współpracy podmiotów gospodarczych - promocja i wsparcie dla wszelkiego rodzaju zrzeszeń przedsiębiorców jako forów pomocy wzajemnej, doształcania, poradnictwa ekonomicznego i prawnego, a także troski o wzajemne interesy.

Podejmowane będą równocześnie kroki zmierzające do unowocześnienia rolnictwa – gałęzi gospodarki posiadającej długotrwałe tradycje lokalne. Priorytetem w tym zakresie pozostają: umocnienie rozwojowych gospodarstw rolniczych poprzez adresowany system doradztwa produkcyjnego, organizacyjnego i ekonomicznego, oraz koordynacja gospodarki przestrzennej, w tym w zakresie ewidencji gruntów, scalania i wymiany ziemi rolniczej. Zakłada się ponadto wsparcie tworzenia różnorodnych grupowych form współdziałania producentów (np. grup producenckich) oraz w zakresie zaopatrzenia w surowce, użytkowania maszyn, standaryzacji i zbytu produkcji.

Ważnym elementem polityki nastawionej na rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia będzie współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

w Kłobucku i innymi podmiotami, których celem jest przeciwdziałanie bezrobociu i poprawa sytuacji na rynku pracy.

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>1.2.1. Kształtowanie cech przedsiębiorczych wśród młodzieży</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, placówki oświatowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, rolnicy, izby gospodarcze</i>
<i>1.2.2. Współpraca z organizacjami otoczenia biznesu w zakresie poszerzania oferty szkoleń, informacji i doradztwa z zakresu przedsiębiorczości oraz poprawa dostępności zwrotnych instrumentów finansowania działalności przedsiębiorstw</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, placówki oświatowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, rolnicy, izby gospodarcze, organizacje otoczenia biznesu</i>
<i>1.2.3. Wzmocnienie rozwoju przedsiębiorstw rolniczych poprzez adekwatny system doradztwa produkcyjnego, organizacyjnego i ekonomicznego</i>	<i>Gmina, ośrodki doradztwa rolniczego</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, rolnicy, izby rolne</i>
<i>1.2.4. Koordynacja gospodarki przestrzennej w tym w zakresie ewidencji i scalania gruntów</i>	<i>Gmina</i>	<i>Właściciele gruntów, rolnicy, przedsiębiorcy</i>
<i>1.2.5. Promocja i wsparcie dla wszelkiego rodzaju zrzeszeń przedsiębiorców, w tym wspieranie tworzenia różnorodnych grupowych form współdziałania producentów (np. grup producenckich) oraz w zakresie zaopatrzenia w surowce, użytkowania maszyn, standaryzacji i zbytu produkcji</i>	<i>Gmina, ośrodki doradztwa rolniczego</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, rolnicy, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe</i>
<i>1.2.6. Współpraca z PUP w Kłobucku i innymi podmiotami na rzecz zwiększenia zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu</i>	<i>Gmina, GOPS</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, Powiatowy Urząd Pracy w Kłobucku, rolnicy, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>1.2.7. Wdrażanie mechanizmów wsparcia dla rozwoju i upowszechnienia zawodów ginących</i>	<i>Gmina, GOK</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, Powiatowy Urząd Pracy w Kłobucku, rolnicy, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe</i>

Cel operacyjny 1.3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Strategia postępowania:

Warunkiem rozwoju gospodarczego gminy jest sprawna i efektywna polityka inwestycyjna, bazująca na atrakcyjnej ofercie dla inwestorów i racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią.

Mając na uwadze powyższe, zaplanowano m.in. działania ukierunkowane na rozwój stref aktywności gospodarczej i turystycznej na terenie gminy. Wiązać się to będzie z procesami gospodarowania przestrzenią, uwzględniającymi scalanie gruntów czy zmianę przeznaczenia gruntów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także regulację własnościową gruntów, które tego wymagają, oraz uzbrajanie w infrastrukturę komunalną i komunikacyjną. Jedną z form wspierania inwestorów będzie stworzenie Parku Technologicznego oraz stworzenie preferencji dla inwestorów. Konieczna będzie implementacja i ciągłe doskonalenie systemu obsługi inwestycji oraz intensyfikacja działań w zakresie przyciągania inwestorów (sprawna i efektywna promocja potencjału gospodarczego gminy). Elementem częstokroć decydującym o konkurencyjności inwestycyjnej gminy są nowoczesne technologie teleinformatycznych i komunikacyjnych (ICT), stąd interwencja strategiczna ukierunkowana będzie na wsparcie ich rozwoju i upowszechnianie.

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>1.3.1. Rozwój stref aktywności gospodarczej i turystycznej na terenie gminy</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy,</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>Kierunki interwencji</i>	<i>Jednostka koordynująca</i>	<i>Kluczowi partnerzy</i>
		<i>zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe</i>
<i>1.3.2. Efektywne gospodarowanie przestrzenią – bieżące aktualizowanie dokumentów planistycznych, scalanie gruntów pod inwestycje, skupowanie gruntów, scalanie, wymiana, itp.</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe, właściciele gruntów</i>
<i>1.3.3. Rozwój systemu obsługi inwestycji</i>	<i>Gmina, instytucje otoczenia biznesu</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, i przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe</i>
<i>1.3.4. Promocja potencjału gospodarczego gminy</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe, media</i>
<i>1.3.5. Wsparcie rozwoju i upowszechnianie nowoczesnych technologii teleinformatycznych i komunikacyjnych (ICT)</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe, media</i>

Cel operacyjny I.4. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego

Strategia postępowania:

Gminę Popów charakteryzuje bogactwo walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego, decydujące o jej atrakcyjności rekreacyjno-wypoczynkowej, w tym m.in.:

- wysokie walory krajobrazowe,*
- bliskość dużego ośrodka miejskiego - Częstochowy,*
- przebiegające przez obszar gminy szlaki turystyczne o znaczeniu lokalnym i regionalnym,*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- *materialne dziedzictwo kulturowe (zespoły i obiekty architektury sakralnej, tradycyjnego budownictwa),*
- *duży potencjał turystyczny.*

Wykorzystanie tego potencjału wymaga podejmowania konsekwentnych działań w kierunku promowania posiadanych zasobów, które stanowić powinny bazę dla konkurencyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności w zakresie rekreacji i wypoczynku oraz "małej turystyki".

W związku z powyższym, zakłada się tworzenie warunków dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy oraz wspieranie rozwoju branży usługowej, działającej na rzecz odwiedzających i mieszkańców gminy. Ważny element bazy stanowić winny gospodarstwa agroturystyczne. Ze względu na wyjątkowość środowiska naturalnego, konieczne będą działania nastawione na funkcjonalne zarządzanie przestrzenią, w tym porządkowanie i rozwój terenów zielonych oraz zagospodarowanie rekreacyjne i turystyczne wybranych obszarów na terenie gminy, np. rzek. Rozwijana będzie sieć szlaków rekreacyjnych i poznawczych, a także wielosezonowych tras rekreacyjnych, zintegrowanych z ciągami na terenach sąsiednich. Będą one łączyć najciekawsze przyrodniczo i kulturowo obszary gminy, które powinny zostać odpowiednio oznakowane (wizualizacja turystyczna). Oferta czasu wolnego kreowana będzie również poprzez wdrażanie mechanizmów włączających wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy oraz tworzenie i efektywne wykorzystywanie produktów lokalnych. Promocja turystyczna w oparciu o walory przyrodniczo-kulturowe gminy ukierunkowana będzie na wykreowanie pozytywnego wizerunku gminy - jako atrakcyjnego miejsca dla organizacji wypoczynku weekendowego oraz dłuższego pobytu.

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>1.4.1. Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe, mieszkańcy</i>
<i>1.4.2. Wspieranie rozwoju branży usługowej działającej na rzecz odwiedzających i mieszkańców gminy</i>	<i>Gmina, instytucje otoczenia biznesu</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>Kierunki interwencji</i>	<i>Jednostka koordynująca</i>	<i>Kluczowi partnerzy</i>
		<i>pozarządowe, mieszkańcy, gminy sąsiadujące, instytucje kultury</i>
<i>1.4.3. Rozwój sieci szlaków rekreacyjnych i poznawczych</i>	<i>Gmina, organizacje pozarządowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, mieszkańcy, gminy sąsiadujące, instytucje kultury</i>
<i>1.4.4. Rozwój i integracja wielosezonowych tras rekreacyjnych wewnątrz gminy, a także z terenami sąsiednimi</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe, mieszkańcy, gminy sąsiadujące, instytucje kultury</i>
<i>1.4.5. Współpraca z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie kreowania oferty czasu wolnego, w tym m.in. tworzenie wspólnego kalendarza imprez, organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycjach i specyfice gminy</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, przedsiębiorcy, zrzeszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe, mieszkańcy, gminy sąsiadujące, instytucje kultury</i>
<i>1.4.6. Zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy i włączenie go w ofertę czasu wolnego</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, Wojewódzki Konserwator Zabytków, właściciele i użytkownicy obiektów zabytkowych</i>
<i>1.4.7. Oznakowanie szlaków i obiektów – wizualizacja turystyczna</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, przedsiębiorcy, , organizacje pozarządowe, mieszkańcy, gminy sąsiadujące, instytucje kultury, Wojewódzki Konserwator Zabytków, organizacje turystyczne</i>
<i>1.4.8. Porządkowanie i zagospodarowanie terenów zielonych</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>Kierunki interwencji</i>	<i>Jednostka koordynująca</i>	<i>Kluczowi partnerzy</i>
<i>1.4.9. Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne obszarów na terenie gminy, np. rzek</i>	<i>Gmina, przedsiębiorcy</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, organizacje pozarządowe, kluby sportowe</i>
<i>1.4.10. Promocja turystyczna w oparciu o walory przyrodniczo-kulturowe gminy</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, sąsiednie gminy, organizacje turystyczne</i>
<i>1.4.11. Wsparcie dla rozwoju turystyki, w tym agroturystyki</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, przedsiębiorcy, rolnicy, otoczenie biznesu</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

OBSZAR PRIORYTETOWY II

PRZYJAZNE ŚRODOWISKO NATURALNE

Cel strategiczny:

Wysoki poziom bezpieczeństwa ekologicznego gminy

Mierniki osiągnięć		
Cel operacyjny	Proponowane mierniki monitorowania celu	Źródło
<i>Cel operacyjny II.1.</i>	<i>Wysokość środków finansowych wydatkowanych na rozwój sieci wodociągowej</i>	<i>Dane gminy</i>
<i>Skuteczny system ochrony środowiska</i>	<i>Wysokość środków finansowych wydatkowanych na rozwój sieci kanalizacyjnej</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba projektów dot. wymiany źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych na nowoczesne ekologiczne i/lub liczba beneficjentów z terenu gminy</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba projektów dot. zwiększenia efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej</i>	<i>Dane gminy</i>
<i>Cel operacyjny II.2</i>	<i>Liczba międzyinstytucjonalnych ćwiczeń z zarządzania i reagowania kryzysowego</i>	<i>Dane gminy i/lub Państwowej Straży Pożarnej i/lub Ochotniczej Straży Pożarnej</i>
<i>Efektywny system zarządzania kryzysowego</i>	<i>Liczba godzin zajęć szkolnych w ramach kształtowania i promocji postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Suma środków publicznych przeznaczonych na poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia dla jednostek OSP</i>	<i>Dane gminy</i>

Cel operacyjny II.1. Skuteczny system ochrony środowiska

Strategia postępowania:

Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, dbałość o stan środowiska naturalnego, przy uwzględnieniu potrzeb bieżących i przyszłych pokoleń, stanowić powinna elementarne zobowiązanie każdego mieszkańca regionu. Skuteczna ochrona środowiska pozostaje wyzwaniem także dla gminy Popów i wszystkich jej mieszkańców.

W związku z powyższym, w ramach Strategii Rozwoju Gminy Popów zakłada się kompleksowe działania interwencyjne o różnorodnym charakterze, m.in.:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- *spójne i kompleksowe zarządzanie dostępem do zasobów środowiska, w tym zrównoważone wykorzystanie dla rozwoju oferty czasu wolnego,*
- *bezpośrednia i pośrednia ochrona, zapobieganie i likwidacja negatywnych dla środowiska skutków działalności człowieka,*
- *wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym edukacja ekologiczna,*
- *zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń i innych uciążliwości,*
- *racjonalna gospodarka odpadami.*

Szczególnie istotne dla podniesienia standardu zamieszkania na terenie gminy, zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego oraz poprawy jej wizerunku będzie zapewnienie lepszego dostępu do infrastruktury technicznej, zwłaszcza sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (kompleksowa ochrona zasobów wodnych). Szczególną potrzebą jest doskonalenie regionalnej i lokalnej polityki energetycznej, która przyczyni się do poprawy stanu środowiska oraz jakości życia mieszkańców poprzez rozwój zrównoważonej mobilności (wzmacnianie systemów transportu publicznego, integracja różnych środków transportu, inwestycje z zakresu tworzenia udogodnień dla ruchu rowerowego), realizację zadań z zakresu poprawy efektywności energetycznej (kompleksowa termomodernizacja budynków) i likwidację źródeł niskiej emisji (wymiana źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych, sukcesywna likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła). Działania te będą możliwe do realizacji m.in. dzięki finansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2024-2020, Programu Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i innych źródeł zewnętrznych

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>II.1.1. Kompleksowa ochrona zasobów wodnych poprzez rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, NFOŚiGW, WFOŚiGW</i>
<i>II.1.2. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, NFOŚiGW, WFOŚiGW</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>II.1.3. Wprowadzanie rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii w gospodarstwach domowych i instytucjach użyteczności publicznej</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, NFOŚiGW, WFOŚiGW</i>
<i>II.1.4. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, NFOŚiGW, WFOŚiGW</i>
<i>II.1.5. Promocja i wsparcie dla rozwoju transportu zrównoważonego</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, NFOŚiGW, WFOŚiGW</i>
<i>II.1.6. Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym edukacja ekologiczna oraz promocja wymiany źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, NFOŚiGW, WFOŚiGW</i>
<i>II.1.7. Doskonalenie systemu gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi i likwidacja dzikich wysypisk śmieci</i>	<i>Gmina</i>	<i>Mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe</i>
<i>II.1.8. Zapobieganie degradacji i ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, NFOŚiGW, WFOŚiGW</i>
<i>II.1.9. Budowa systemu retencji na ciekach wodnych na terenie gminy</i>	<i>Gmina GW Wody Polskie</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, NFOŚiGW, WFOŚiGW</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Cel operacyjny II.2. Efektywny system zarządzania kryzysowego

Strategia postępowania:

W perspektywie najbliższych lat kluczowym obszarem interwencji będzie nadal tworzenie warunków zabezpieczających i ograniczających skutki występowania klęsk żywiołowych. Działania w tym zakresie bazować będą na racjonalnym planowaniu i zagospodarowaniu przestrzeni, wdrażaniu systemów monitoringu i wczesnego ostrzegania (pozwalających minimalizować ryzyko wystąpienia i skalę katastrofalnych zniszczeń).

Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców możliwe będzie tylko dzięki sprawnej i efektywnej współpracy gminy z podmiotami zewnętrznymi (zarządzanie kryzysowe, przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych). Zakłada się m.in. wsparcie dla służb ratowniczych w zakresie poprawy stanu wyszkolenia, rozwoju bazy oraz doposażenia w nowoczesny i wydajny sprzęt (wsparcie materialne, jak i informacyjno-doradcze). Pomoc kierowana będzie m.in. do Ochotniczych Straży Pożarnych, przy czym wszelkie działania poprzedzone będą diagnozą potrzeb (m.in. w zakresie wsparcia i doposażenia OSP) i określeniem systemu odpowiedzialności.

Kluczowym elementem efektywnego systemu zarządzania kryzysowego i przeciwdziałania klęskom żywiołowym będą działania społeczne, ukierunkowane na kształtowanie i promocję postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych, a także prewencja, edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży. Jednym z priorytetów będą programy edukacyjne w szkołach, w tym zajęcia organizowane z udziałem przedstawicieli różnych służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, specjalne lekcje, ćwiczenia i pokazy (bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń, pierwsza pomoc). Częstokroć to właśnie umiejętność odpowiedniego zachowania się w sytuacji niebezpieczeństwa lub zagrożenia, jak również udzielania pomocy innym jest czynnikiem decydującym o przetrwaniu i/lub zdrowiu.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>II.2.1. Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych (susze, powodzie, itp.) – właściwe zagospodarowanie przestrzeni, systemy monitoringu i wczesnego ostrzegania</i>	<i>Gmina, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo</i>	<i>Administracja rządowa, Wojewoda Śląski, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, RZGW, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, OSP, PSP, Policja, organizacje pozarządowe</i>
<i>II.2.2. Modernizacja, odtwarzanie i konserwacja rowów melioracyjnych</i>	<i>Gmina, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo</i>	<i>Administracja rządowa, Wojewoda Śląski, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, RZGW, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, OSP, PSP, Policja, organizacje pozarządowe</i>
<i>II.2.3. Współpraca gminy z podmiotami zewnętrznymi w zakresie doskonalenia systemu bezpieczeństwa publicznego (zarządzanie kryzysowe, przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych)</i>	<i>Gmina, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo</i>	<i>Administracja rządowa, Wojewoda Śląski, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, RZGW, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, OSP, PSP, Policja, organizacje pozarządowe</i>
<i>II.2.4. Poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych</i>	<i>Gmina</i>	<i>Administracja rządowa, Wojewoda Śląski, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, RZGW, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, OSP, PSP, Policja, organizacje pozarządowe, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo</i>
<i>II.2.5. Kształtowanie i promocja postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo</i>	<i>Administracja rządowa, Wojewoda Śląski, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, RZGW, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, OSP, PSP, Policja, organizacje pozarządowe, media</i>
<i>II.2.6. Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży – bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń, pierwsza pomoc</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo</i>	<i>Administracja rządowa, Wojewoda Śląski, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, RZGW, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, OSP, PSP, Policja, organizacje pozarządowe, media</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

OBSZAR PRIORYTETOWY III

KOMFORT I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel strategiczny:

System usług publicznych wysokiej jakości dostosowany do potrzeb społecznych

Mierniki osiągnięć		
Cel operacyjny	Proponowane mierniki monitorowania celu	Źródło
Cel operacyjny III.1. <i>Wysoka dostępność komunikacyjna gminy</i>	<i>Przeciętny czas dojazdu z gminy do miasta Częstochowa lub innych ośrodków miejskich (różne środki transportu)</i>	<i>Badania dostępności komunikacyjnej</i>
	<i>Długość nowych i zmodernizowanych dróg na terenie gminy</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba osób korzystających z transportu publicznego</i>	<i>Dane przewoźników</i>
	<i>Długość rowerowej infrastruktury transportowej</i>	<i>Dane Gminy</i>
Cel operacyjny III.2. <i>Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej oraz kulturalnej</i>	<i>Suma środków publicznych przeznaczonych na rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-sportowej</i>	<i>Dane Gminy</i>
	<i>Liczba imprez kulturalnych i sportowych o charakterze ponadlokalnym organizowanych na terenie gminy</i>	<i>Dane gminy</i>
Cel operacyjny III.3. <i>Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego</i>	<i>Liczba akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych organizowanych dla mieszkańców</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca</i>	<i>Dane gminy i/lub GUS</i>
	<i>Liczba osób korzystających ze środowiskowej opieki społecznej w ludności ogółem</i>	<i>Dane gminy i/lub GUS</i>
	<i>Liczba projektów i/lub uczestników programów na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>	<i>Dane gminy i/lub GUS</i>
	<i>Liczba miejsc w placówkach dziennych form wsparcia</i>	<i>Dane gminy</i>

Cel operacyjny III.1. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy

Strategia postępowania:

Położenie gminy Popów oraz jej walory osadnicze, rekreacyjno-wypoczynkowe i gospodarcze zostaną wykorzystane tylko w przypadku poprawy jej dostępności komunikacyjnej, zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej. Częstokroć wymagana w tym zakresie będzie współpraca z partnerami zewnętrznymi, m.in. z innymi właścicielami i zarządcami dróg.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Rozwój infrastruktury (m.in. budowa, modernizacja i przebudowa dróg oraz ciągów pieszych, rozwój systemu oświetlenia ulicznego, tworzenie miejsc parkingowych), sieciowanie połączeń drogowych oraz doskonalenie rozwiązań z zakresu organizacji transportu pozwoli na stworzenie warunków dla pełniejszego wykorzystania lokalnych potencjałów i zwiększania mobilności mieszkańców. Będzie to możliwe dzięki eliminacji barier przestrzennych w wyborze miejsca zamieszkania, nauki, pracy, spędzania czasu wolnego oraz poprawie terytorialnych standardów dostępności do usług publicznych.

W nawiązaniu do założeń Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego działania prowadzone w obszarze transportu nastawione będą na tworzenie nowoczesnego, sprawnego i zrównoważonego systemu transportowego, posiadającego walor przyjazności dla użytkowników, jak i środowiska naturalnego, a jednocześnie tworzącego warunki sprzyjające procesom rozwojowym. Elementem tej polityki będą m.in. inwestycje z zakresu tworzenia udogodnień dla ruchu rowerowego. Inwestycje te będą możliwe do realizacji w ramach programów operacyjnych dotyczących perspektywy finansowej 2021-2027, a także nowej perspektywy finansowej UE.

Dostępność komunikacyjną gminy rozumie się również poprzez dostęp mieszkańców do infrastruktury i narzędzi społeczeństwa informacyjnego (m.in. dostęp do sieci Internet, zasięg sieci komórkowych), stąd planowana jest współpraca z innymi jednostkami, instytucjami i podmiotami w zakresie rozwoju tego rodzaju usług na terenie gminy.

Ponadto, ważnym zadaniem pozostaje modernizacja infrastruktury energetycznej.

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>III.1.1. Współpraca z innymi zarządcami dróg w zakresie zwiększenia zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy</i>	<i>Gmina</i>	<i>Zarządcy dróg, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, sąsiednie gminy</i>
<i>III.1.2. Budowa, modernizacja i przebudowa dróg gminnych i powiatowych do parametrów normatywnych</i>	<i>Gmina, zarządcy dróg</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, sąsiednie gminy</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>III.1.3. Budowa ciągów pieszych przy drogach</i>	<i>Gmina, zarządcy dróg</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, sąsiednie gminy</i>
<i>III.1.4. Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego</i>	<i>Gmina, zarządcy dróg</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, sąsiednie gminy</i>
<i>III.1.5. Tworzenie miejsc parkingowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej oraz atrakcyjnych rekreacyjno-turystycznie</i>	<i>Gmina</i>	<i>Właściciele gruntów, instytucje publiczne, przedsiębiorcy</i>
<i>III.1.6. Współpraca w zakresie usprawniania komunikacji zbiorowej, w tym dostosowania rozkładu jazdy do potrzeb mieszkańców i odwiedzających</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, sąsiednie gminy, przewoźnicy</i>
<i>III.1.7. Tworzenie sieci tras rowerowych o charakterze komunikacyjnym, zintegrowanych z innymi systemami komunikacyjnymi</i>	<i>Gmina, zarządcy dróg</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, sąsiednie gminy</i>
<i>III.1.8. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym</i>	<i>Gmina, Policja, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, OSP, PSP, organizacje pozarządowe, media</i>
<i>III.1.9. Współpraca z innymi jednostkami, instytucjami i podmiotami w zakresie rozwoju infrastruktury dla społeczeństwa informacyjnego (dostęp do sieci Internet, zasięg sieci komórkowych)</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, firmy telekomunikacyjne</i>
<i>III.1.10 Modernizacja infrastruktury energetycznej na terenie gminy</i>	<i>Przedsiębiorstwa energetyczne</i>	<i>Gmina</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Cel operacyjny III.2. Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej oraz kulturalnej

Strategia postępowania:

Sektor usług publicznych wpływa bezpośrednio na jakość życia mieszkańców gminy. Rozwój tych usług stanowi jeden z priorytetów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, jak również Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego, w której zaakcentowano konieczność rozwoju mniejszych miast i terenów wiejskich regionu, który jest rozumiany jako wzrost poziomu i dostępności usług społecznych na tych terenach. Jako kluczowe usługi społeczne uznano m.in. edukację, kulturę, ochronę zdrowia oraz sport i rekreację. Wysoki poziom tych usług ma korzystnie wpływać na wskaźniki demograficzne (dodatnie saldo migracji, dodatni przyrost naturalny) i sprzyjać rozwojowi społeczno-gospodarczemu poza dużymi ośrodkami miejskimi.

W nawiązaniu do powyższych założeń strategicznym działaniem gminy Popów będzie nadal dbałość o odpowiednią dostępność usług publicznych, przejawiająca się m.in. zminimalizowaniem utrudnień dostępowych dla mieszkańców, a także podnoszeniem ich jakości i różnorodności.

Atrakcyjność oferty w zakresie kultury, rekreacji i sportu w dużym stopniu uzależniona jest od warunków infrastrukturalnych. Dlatego też podejmowane i wspierane będą interwencje ukierunkowane na rozwój i modernizację istniejącej bazy infrastrukturalnej, a także powstawanie nowej. Niezbędne są działania modernizacyjne w zakresie wiejskich świetlic pełniących rolę lokalnych centrów życia społecznego na wsi. Ważne jest prezentowanie postawy otwartości na nowe zjawiska i potrzeby, przy założeniu stałego monitorowania tego, co dzieje się w tym zakresie w sąsiednich gminach, aby nie powielać dostępnej tam oferty, ale ją uzupełniać i różnicować. Działanie odwrotne, nieuwzględniające istniejącej i powstającej infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej w bezpośrednim sąsiedztwie gminy, mogą doprowadzić do ponoszenia wysokich kosztów społecznych i ekonomicznych. Ponadto inwestycje infrastrukturalne powinny każdorazowo być poprzedzone szczegółową analizą potrzeb oraz weryfikacją, czy nie jest możliwe w pierwszej kolejności lepsze wykorzystanie już istniejących obiektów, służących spędzaniu czasu wolnego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Wyzwaniem pozostaje kreowanie konkurencyjnej oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz stałe zachęcanie mieszkańców do aktywności na polu uczestnictwa w wydarzenia kulturalnych oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego, co w obecnych czasach jest przedsięwzięciem trudnym – ze względu na ograniczenia czasowe czy finansowe, oraz atrakcyjność konsumpcyjnego stylu życia. Oferta w tym zakresie winna być budowana w oparciu o naturalne przewagi konkurencyjne gminy Popów. Proponowanymi działaniami są m.in. tworzenie warunków rozwoju dla organizacji, podmiotów i osób prowadzących działalność w zakresie kultury i sportu w wymiarze amatorskim i profesjonalnym, promocja i wsparcie lokalnych twórców i artystów, realizacji badań i dokumentowanie lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego, odtwarzanie starych przepisów kulinarnych, dbałość o dziedzictwo lokalne. Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym realizowane będą m.in. poprzez poprawę stanu i sposobu użytkowania zabytków oraz przeciwdziałanie procesowi ich degradacji, kompleksową rewitalizację obszarów zdegradowanych, zachowanie i rewaloryzację dziedzictwa kulturowego, włączanie zasobów dziedzictwa w obieg ekonomiczny.

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>III.2.1. Zrównoważony rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-sportowej</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, sąsiednie gminy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, kluby sportowe</i>
<i>III.2.2. Lepsze wykorzystanie obiektów służących spędzaniu czasu wolnego</i>	<i>Gmina</i>	<i>Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, kluby sportowe</i>
<i>III.2.3. Zwiększanie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego</i>	<i>Instytucje kultury, kluby sportowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, sąsiednie gminy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe,</i>
<i>III.2.4. Tworzenie warunków do rozwoju dla organizacji, podmiotów i osób prowadzących działalność w zakresie kultury i sportu w wymiarze amatorskim i profesjonalnym</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, sąsiednie gminy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, kluby sportowe</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>Kierunki interwencji</i>	<i>Jednostka koordynująca</i>	<i>Kluczowi partnerzy</i>
<i>III.2.5. Utrzymanie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej, w szczególności poprzez wspieranie folkloru, tradycji i sztuki ludowej</i>	<i>Instytucje kultury</i>	<i>Gmina, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, sąsiednie gminy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe</i>
<i>III.2.6. Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, Wojewódzki Konserwator Zabytków, właściciele obiektów zabytkowych</i>
<i>III.2.7. Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego, a także podejmowanie działań na rzecz poprawy poziomu estetycznego otoczenia i ładu przestrzennego</i>	<i>Gmina, instytucje kultury</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, sąsiednie gminy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe</i>

Cel operacyjny III.3. Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego

Strategia postępowania:

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych gminy Popów jest wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców w wymiarze zdrowotnym i społecznym. Działania podejmowane w obszarze organizacji oferty usług publicznych opierać się będą na szeroko rozumianej identyfikacji potrzeb oraz integracji instrumentów dla głównych odbiorców tej polityki.

Poprawa poziomu zdrowia i związanej z nim jakości życia mieszkańców gminy realizowana będzie poprzez zapewnienie kompleksowej opieki medycznej o wysokim standardzie usług (m.in. doskonalenie bazy infrastrukturalnej i specjalistycznego wyposażenia, doskonalenie kadr), zwiększenie dostępności profilaktyki, wczesnej diagnostyki, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców, a także dzięki wsparciu i promowaniu różnorodnych inicjatyw

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

prozdrowotnych i aktywizujących. Oferta w obszarze ochrony zdrowia uwzględniać będzie zestaw specjalistycznych usług adresowanych do grupy seniorów oraz osób niepełnosprawnych.

Ze względu na postępujące zmiany w strukturze społecznej, wdrażana będzie kompleksowa polityka senioralna, obejmująca w szczególności aktywizację zawodową, kulturowo-społeczną i obywatelską osób starszych. Priorytetem jest jak najdłuższe utrzymanie przez seniorów dobrego stanu zdrowia i samodzielności, realizującej się m.in. poprzez kontynuację aktywności zawodowej i zaangażowanie społeczne.

Realizowana będzie również polityka prorodzinna, ukierunkowana na wspieranie rodziny i promowanie wartości rodzinnych, w tym przeciwdziałanie kryzysom i patologiom rodzinnym, a także na rozwój oferty opieki nad dziećmi, umożliwiającej mieszkańcom prowadzenie działalności gospodarczej i zawodowej.

Polityka społeczna, prowadzona w sposób racjonalny i adekwatny do zdiagnozowanych potrzeb, realizowana będzie przy współpracy podmiotów polityki społecznej, rynku pracy i zatrudnienia, organizacji pozarządowych i innych. Zakłada się m.in. wsparcie i rozwój instytucjonalnych oraz pozainstytucjonalnych form pomocy społecznej, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i grup zagrożonych oraz dotkniętych tym problemem.

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>III.3.1. Doskonalenie bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w placówkach ochrony zdrowia</i>	<i>Zakład opieki zdrowotnej</i>	<i>Narodowy Fundusz Zdrowia, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gmina, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe</i>
<i>III.3.2. Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy</i>	<i>Zakład opieki zdrowotnej, gmina</i>	<i>Narodowy Fundusz Zdrowia, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, firmy farmaceutyczne</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>III.3.3. Rozwój usług opiekuńczych i medycznych, w szczególności dedykowanych osobom starszym</i>	<i>Zakłady opieki zdrowotnej</i>	<i>Narodowy Fundusz Zdrowia, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gmina, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe</i>
<i>III.3.4. Promocja zdrowego, aktywnego stylu życia</i>	<i>Zakłady opieki zdrowotnej, kluby sportowe, gmina</i>	<i>Narodowy Fundusz Zdrowia, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gmina, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe</i>
<i>III.3.5. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym wykorzystanie mechanizmu ekonomii społecznej</i>	<i>GOPS</i>	<i>Narodowy Fundusz Zdrowia, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gmina, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, instytucje kultury</i>
<i>III.3.6. Działania na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, w tym m.in. likwidacja barier architektonicznych</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe, GOPS</i>
<i>III.3.7. Przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie, w tym m.in. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</i>	<i>GOPS</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gmina, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, instytucje kultury</i>
<i>III.3.8. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym wśród dzieci i młodzieży</i>	<i>Placówki oświatowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gmina, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, kluby sportowe</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>Kierunki interwencji</i>	<i>Jednostka koordynująca</i>	<i>Kluczowi partnerzy</i>
<i>III.3.9. Organizowanie i wspieranie funkcjonowania różnorodnych form pomocy społecznej</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, GOPS, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe</i>
<i>III.3.10. Skuteczna polityka prorodzinna</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, GOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, instytucje kultury, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, kluby sportowe</i>
<i>III.3.11. Kompleksowa polityka senioralna</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, GOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, instytucje kultury, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, kluby sportowe</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

OBSZAR PRIORYTETOWY IV

ZARZĄDZANIE I KAPITAŁ SPOŁECZNY

Cel strategiczny:

Zarządzanie partnerskie sprawami publicznymi

Mierniki osiągnięć		
Cel operacyjny	Proponowane mierniki monitorowania celu	Źródło
<i>Cel operacyjny IV.1. Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne</i>	<i>Liczba zrealizowanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi i innymi uczestnikami życia publicznego projektów</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba pracowników samorządowych, którzy rozwinęli swoje kompetencje zawodowe poprzez udział w szkoleniach, kursach i warsztatach oraz innych formach kształcenia</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba usług publicznych udostępnionych za pomocą systemu elektronicznego</i>	<i>Dane gminy</i>
<i>Cel operacyjny IV.2 Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców</i>	<i>Liczba osób i/lub organizacji korzystających z mechanizmów partycypacji</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych</i>	<i>Dane gminy i/lub GUS</i>
	<i>Wysokość środków finansowych przeznaczonych na konkursy dla organizacji pozarządowych</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba zadań publicznych zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba poddanych konsultacjom dokumentów/proponowanych rozwiązań społeczno-gospodarczych</i>	<i>Dane gminy</i>
<i>Cel operacyjny IV.3. Wzmacnianie tożsamości lokalnej i spójności społecznej</i>	<i>Wyniki badań społecznych wśród mieszkańców gminy w zakresie poczucia tożsamości lokalnej</i>	<i>Dane gminy</i>
	<i>Liczba projektów i/lub uczestników programów integracyjnych</i>	<i>Dane gminy</i>

Cel operacyjny IV.1. Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne

Strategia postępowania:

Podstawowymi założeniami nowego paradygmatu prowadzenia polityki rozwoju na każdym poziomie zarządzania państwem jest partnerstwo i podejście zintegrowane, które prowadzić mają do wzrostu spójności społeczno-gospodarczej poprzez zróżnicowany rozwój. Realizacja najważniejszych celów polityki krajowej wymaga - zarówno na poziomie konkurencyjności, jak

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

i spójności - skoordynowanych działań podejmowanych przez samorzady w zakresie realizacji wielu usług publicznych na rzecz mieszkańców, dla których granice pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego mają jedynie administracyjny wymiar. Proponowane instrumenty realizacji polityki rozwoju warunkują konieczność zacieśnienia współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej.

Idea prowadzenia działań uznaje współpracę na rzecz rozwiązywania wspólnych problemów lub wykorzystywania szans rozwojowych za podstawę ubiegania się o wsparcie z funduszy europejskich. Celem polityki zorientowanej terytorialnie i jej instrumentów jest mobilizowanie do współpracy różnych partnerów.

W kontekście powyższych, wyzwaniem strategicznym gminy Popów jest partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty prowadzenia polityki rozwoju. System ten powinien opierać się na:

- zacieśnieniu współpracy, koordynacji działań podejmowanych przez samorzady oraz podmioty prywatne i organizacje pozarządowe w zakresie realizacji usług publicznych na rzecz mieszkańców,*
- zintegrowanym planowaniu i realizacji polityk publicznych na obszarach, w których funkcjonuje gmina Popów, w tym planowaniu rewitalizacji obszarów wymagających takich działań w szerokim aspekcie (społecznym, gospodarczym, kulturalnym, przestrzennym i innych). Rewitalizacja jest skoordynowanym procesem prowadzonym wspólnie przez władze samorządowe, społeczność lokalną i inne podmioty, mającym na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni, zjawiskom kryzysowym oraz pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych na terenie gminy Popów poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców, poprawę środowiska miejsca zamieszkania (w tym np. oferty kulturalnej, sportowej, itp.) oraz ochronę dziedzictwa kulturowego przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju,*
- profesjonalnym systemie gromadzenia i analizowania danych i informacji dotyczących aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej i obserwowalnych trendów rozwojowych,*
- skutecznych kanałach komunikacji,*
- wysokich kompetencjach kadr samorządowych,*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi telekomunikacyjnych,
- skutecznym marketingu terytorialnym.

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>IV.1.1. Współpraca z partnerskimi JST w zakresie gromadzenia i analizowania danych i informacji dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy i w jej otoczeniu</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne</i>
<i>IV.1.2. Poprawa komunikacji i przepływu informacji pomiędzy gminą Popów a otoczeniem</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne</i>
<i>IV.1.3. Wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego</i>	<i>Gmina</i>	<i>Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, firmy doradcze i szkoleniowe</i>
<i>IV.1.4. Doskonalenie kadr samorządowych</i>	<i>Gmina</i>	<i>Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, firmy doradcze i szkoleniowe</i>
<i>IV.1.5. Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwieniu spraw i w dostępie do informacji publicznej)</i>	<i>Gmina</i>	<i>Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, firmy doradcze i szkoleniowe, media</i>
<i>IV.1.6. Rozwój usług elektronicznych w administracji publicznej (e-administracja)</i>	<i>Gmina</i>	<i>Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, przedsiębiorcy, organizacje</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>Kierunki interwencji</i>	<i>Jednostka koordynująca</i>	<i>Kluczowi partnerzy</i>
		<i>pozarządowe, instytucje publiczne, firmy doradcze i szkoleniowe</i>
<i>IV.1.7. Sprawny i skuteczny marketing terytorialny w wymiarze regionalnym, krajowym i zagranicznym</i>	<i>Gmina</i>	<i>Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, firmy doradcze i szkoleniowe, media</i>
<i>IV.1.8. Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią, w tym m.in. rewitalizacja obszarów gminy</i>	<i>Gmina</i>	<i>Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, firmy doradcze i szkoleniowe, media</i>

Cel operacyjny IV.2. Wzmocnienie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców

Strategia postępowania:

Respektując obowiązujące zasady rozwoju regionalnego w Polsce oraz wyzwania, przed jakimi stoi gmina Popów Strategia Rozwoju Gminy uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej. Powodzenie jej realizacji w znacznej mierze będzie zależęć od zaangażowania i determinacji władz samorządowych, partnerów gospodarczych i społecznych. Strategia nie obejmuje bowiem wyłącznie zadań, będących w kompetencjach samorządu gminnego, ale wskazuje na rozwiązania niezbędne dla stałego i efektywnego rozwoju całej wspólnoty lokalnej, zgodnie z założeniem wieloszczeblowego, partnerskiego zarządzania sprawami publicznymi.

Priorytetową zasadą prowadzenia polityki rozwoju w przestrzeni gminy będzie partycypacja społeczna. Partycypacja to cały wachlarz działań, metod i technik uczestnictwa obywateli w określaniu potrzeb i problemów społecznych oraz partnerskie współdziałanie, mające na celu zaspokojenie tych potrzeb

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

i rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów. Partycypacja to faktyczny udział społeczeństwa w podejmowaniu ważnych decyzji rozwojowych.

Wspieranie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców będzie się odbywało m.in. poprzez edukację obywatelską oraz promocję i wsparcie zaangażowania obywatelskiego, w tym wolontariatu, jak również przez doskonalenie współpracy administracji z organizacjami pozarządowymi, w tym m.in. usprawnienie procedur informowania i konsultacji, wzmacnianie profesjonalizacji i integracji sektorowej podmiotów społecznych, rozwój finansowych i pozafinansowych form współpracy międzysektorowej, czy promocję innowacyjności w obszarze usług publicznych.

Efektem docelowym jest wdrożenie efektywnego systemu zarządzania gminą, której rozwój oparty jest na współpracy i mobilizowaniu zasobów.

Kierunki interwencji	Jednostka koordynująca	Kluczowi partnerzy
<i>IV.2.1. Promocja aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców</i>	<i>Gmina, organizacje pozarządowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, placówki oświatowe</i>
<i>IV.2.2. Edukacja obywatelska mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne</i>
<i>IV.2.3. Rozwój współpracy międzysektorowej – finansowe i pozafinansowe formy współpracy, promocja innowacyjności w obszarze usług publicznych</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, placówki oświatowe</i>
<i>IV.2.4. Wspieranie rozwoju instytucjonalnego i profesjonalizacji organizacji pozarządowych</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe</i>
<i>IV.2.5. Integracja sektorowa organizacji pozarządowych, rozwój współpracy wewnątrzsektorowej</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>Kierunki interwencji</i>	<i>Jednostka koordynująca</i>	<i>Kluczowi partnerzy</i>
<i>IV.2.6. Wspieranie rozwoju i promocja wolontariatu</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe</i>
<i>VI.2.7. Doskonalenie procedur informowania i konsultacji społecznych</i>	<i>Gmina</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe</i>

Cel operacyjny IV.3. Wzmocnienie tożsamości lokalnej i spójności społecznej

Strategia postępowania:

Jednym z kluczowych wyzwań stojących przed gminą Popów jest wzmocnianie spójności i integralności społecznej, budowanie silnej tożsamości lokalnej, poczucia przywiązania do miejsca zamieszkania, jego specyfiki i historii, m.in. poprzez tworzenie miejsc integracji społecznej oraz dbałość o dziedzictwo kulturowe, w szczególności o charakterze niematerialnym.

Silne, pozytywne relacje w ramach wspólnoty samorządowej dają szansę sprawnej i efektywnej współpracy na rzecz wykorzystywania specyficznych potencjałów terytorialnych, realizacji potrzeb społecznych i rozwiązywania najważniejszych problemów gminy, celem zwiększenia skuteczności prowadzonej polityki rozwoju.

<i>Kierunki interwencji</i>	<i>Jednostka koordynująca</i>	<i>Kluczowi partnerzy</i>
<i>IV.3.1. Budowa poczucia wspólnoty, wrażliwości i współodpowiedzialności społecznej, w tym promocja dobrego sąsiedztwa</i>	<i>Gmina, instytucje kultury</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, placówki oświatowe</i>
<i>IV.3.2. Wspieranie patriotyzmu oraz tożsamości lokalnej i regionalnej</i>	<i>Gmina, instytucje kultury</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, placówki oświatowe</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

<i>Kierunki interwencji</i>	<i>Jednostka koordynująca</i>	<i>Kluczowi partnerzy</i>
<i>IV.3.3. Działania w zakresie integracji międzypokoleniowej</i>	<i>Gmina, instytucje kultury</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, placówki oświatowe</i>
<i>IV.3.4. Działania ukierunkowane na integrację mieszkańców, w tym również inwestycje tworzące miejsca integracji społecznej</i>	<i>Gmina, placówki oświatowe</i>	<i>Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Starostwo Powiatowe w Kłobucku, gminy sąsiednie, instytucje publiczne, media, instytucje kultury</i>

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Przedsięwzięcia związane z inwestycjami w infrastrukturę, podnoszeniem efektywności energetycznej, czy też w ochronę środowiska, są z reguły zadaniami kosztochłonnymi. Z uwagi na to mechanizm finansowania inwestycji realizowanych w gminie Popów będzie uwzględniał montaż środków finansowych pochodzących z różnych źródeł. Działania finansowane ze środków własnych gminy oraz ze źródeł zewnętrznych, w tym głównie ze środków Unii Europejskiej.

Zarządzanie środkami własnymi w gminie powinno opierać się na Wieloletniej Prognozie Finansowej, którą należy opracować. Prognoza obejmuje informacje o dochodach bieżących i majątkowych oraz określa nakłady finansowe, limity zobowiązań i wydatków majątkowych na wieloletnie zadania inwestycyjne. Bieżące finansowanie odbywać się będzie natomiast poprzez uwzględnianie nakładów inwestycyjnych w budżecie gminy na dany rok.

W ramach źródeł zewnętrznych, w tym zwłaszcza z Unii Europejskiej, gmina będzie korzystać ze środków krajowych i zagranicznych w formie dotacji, pożyczek, kredytów, wsparcia kapitałowego dla prowadzonych inicjatyw. Operatorami procesu pozyskania dofinansowania, oprócz samej gminy, będą również gminne jednostki organizacyjne, podmioty komercyjne i indywidualni mieszkańcy podejmujący decyzje o korzystaniu z instrumentów dedykowanych do inwestycji.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Przewiduje się, iż środki finansowe na realizację Strategii będą pochodzić z następujących źródeł:

- budżetu gminy,
- programów pomocowych Unii Europejskiej,
- programów rządu RP,
- z instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych,
- z fundacji i organizacji,
- z programów wspierających integrację europejską,
- od inwestorów krajowych i zagranicznych,
- w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego,
- z innych źródeł.

Programy pomocowe

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Głównym celem POIiŚ 2014-2020 jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Zaproponowany cel główny wynika z jednego z priorytetów **strategii Europa 2020**. Dlatego w porównaniu do POIiŚ 2007-2013, w nowym programie został położony większy nacisk na wsparcie gospodarki skutecznie korzystającej z dostępnych zasobów, przez co sprzyjającej środowisku i jednocześnie bardziej konkurencyjnej ekonomicznie.

W ramach POIiŚ wyznaczono następujące priorytety:

PRIORYTET I (Fundusz Spójności – FS)

Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), np. budowa, rozbudowa farm wiatrowych, instalacji na biomasę bądź biogaz,
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

PRIORYTET II (FS)

Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- *rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania),*
- *ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych),*
- *dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania klęskami żywiołowymi.*

PRIORYTET III (FS)

Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej:

- *rozwój drogowej i kolejowej infrastruktury w sieci TEN -T, połączeń kolejowych poza tą siecią oraz w aglomeracjach,*
- *niskoemisyjny transport miejski, transport śródlądowy, morski i intermodalny,*
- *poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym.*

PRIORYTET IV (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego)

Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej:

- *poprawa przepustowości infrastruktury drogowej (w tym obwodnice, trasy wylotowe).*

PRIORYTET V (EFRR)

Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego:

- *rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej, np. budowa sieci przesyłowych i dystrybucyjnych gazu ziemnego lub energii elektrycznej.*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

PRIORYTET VI (EFRR)

Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego:

- *inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, czy też szkół artystycznych.*

PRIORYTET VII (EFRR)

Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia:

- *wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem,*
- *wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego, np. wsparcie szpitalnych oddziałów ratunkowych, lotnisk, lądowisk i baz lotniczego pogotowia ratunkowego.*

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Działanie: Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich

Realizacja działania wpłynie na poprawę warunków życia na obszarach wiejskich poprzez zapewnienie dostępu do podstawowych usług, w tym infrastruktury technicznej i kulturalnej, dla ludności zamieszkującej obszary wiejskie.

Możliwość realizacji operacji z zakresu gospodarki wodno – ściekowej oraz budowy lub modernizacji dróg lokalnych przyczyni się do likwidacji bariery rozwoju obszarów wiejskich jaką jest słabo rozwinięta infrastruktura techniczna.

Wprowadzenie możliwości dofinansowania inwestycji dotyczących odnawiania obiektów zabytkowych, lub charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie oraz związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, pozwoli zachować dziedzictwo kulturowe i specyfikę obszarów wiejskich.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Ponadto, działanie przyczyni się do skrócenia łańcucha pośredników i przybliżenia konsumentom specyfiki produktów lokalnych poprzez wsparcie infrastruktury handlowej.

Operacje realizowane w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich” objętego PROW 2014-2020 respektują zasady polityki przestrzennej kraju, ponieważ są spójne w planem zagospodarowania przestrzennego gminy lub jej strategii rozwoju, tym samym przeciwstawiają się chaosowi przestrzennemu.

Cele szczegółowe i cele przekrojowe

Priorytet 6. Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich, ze szczególnym naciskiem na następujący obszar:

- *wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich.*

Priorytet 3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie, ze szczególnym naciskiem na następujący cel:

Lepsze zintegrowanie głównych producentów z łańcuchem żywnościowym poprzez systemy jakości, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów i organizacje międzybranżowe.

Poddziałanie: Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii. Zadania Operacje dotyczące zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Koszty kwalifikowalne obejmują:

- *koszty budowy, przebudowy, modernizacji lub wyposażenia obiektów budowlanych,*
- *koszty zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji,*
- *koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Zadanie Budowa lub modernizacja dróg lokalnych

Koszty kwalifikowalne obejmują:

- *koszty budowy, przebudowy lub modernizacji obiektów budowlanych,*
- *koszty zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji,*
- *koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.*

Podziałanie: Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej

Zadanie Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego

Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje:

- *odnawianie lub poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego,*
- *zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie z przeznaczeniem na cele publiczne.*

Podziałanie: Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury

Zadanie Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne oraz kształtowanie przestrzeni publicznej.

Koszty kwalifikowalne obejmują:

- *koszty budowy, przebudowy lub modernizacji obiektów budowlanych,*
- *koszty związane z kształtowaniem przestrzeni,*
- *koszty zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji,*
- *koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Zadanie Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów i usług.

Koszty kwalifikowalne obejmują:

- *koszty budowy przebudowy lub modernizacji obiektów budowlanych,*
- *koszty zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji,*
- *koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.*

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Działania zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Popów możliwe będą do współfinansowania w ramach następujących priorytetów RPO WŚ 2014-2020:

- *Priorytet Inwestycyjny 2.3. Wzmacnianie zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-kultury i e-zdrowia,*
- *Priorytet Inwestycyjny 3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości,*
- *Priorytet Inwestycyjny 4.1. Promowanie produkcji i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych,*
- *Priorytet Inwestycyjny 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i sektorze mieszkaniowym,*
- *Priorytet Inwestycyjny 6.1. Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze odpadów w celu spełnienia wymogów dorobku prawnego dotyczącego środowiska,*
- *Priorytet Inwestycyjny 6.2. Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze wodnym w celu spełnienia wymogów dorobku prawnego dotyczącego środowiska,*
- *Priorytet Inwestycyjny 6.3. Ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego,*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- *Priorytet Inwestycyjny 6.4. Ochrona, różnorodności biologicznej, ochrona gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu NATURA 2000 i zielonej infrastruktury,*
- *Priorytet Inwestycyjny 6.5. Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego,*
- *Priorytet Inwestycyjny 8.5. Zapewnienie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym, podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,*
- *Priorytet Inwestycyjny 8.7. Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy,*
- *Priorytet Inwestycyjny 8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się,*
- *Priorytet Inwestycyjny 9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych,*
- *Priorytet Inwestycyjny 9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich,*
- *Priorytet Inwestycyjny 9.4. Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności,*
- *Priorytet Inwestycyjny 9.7. Ułatwienie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym,*
- *Priorytet Inwestycyjny 10.1. Zapobieganie i ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej i promowanie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, podstawowej i ponadpodstawowej,*
- *Priorytet Inwestycyjny 10.3. Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej i zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy,*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- *Priorytet Inwestycyjny 10.4. Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.*

Ponadto przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska mogą być dofinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Katowicach.

VIII. SYSTEM MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030 jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiągniętych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

Instytucjonalną strukturę systemu monitorowania i ewaluacji Strategii tworzą:

- *Rada Gminy Popów,*
- *Wójt Gminy Popów,*
- *Referat Urzędu Gminy Popów mający w kompetencjach nadzór nad Strategią – pełniący rolę centrum koordynacyjnego ds. monitorowania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy,*
- *Inne referaty Urzędu Gminy Popów i jednostki gminne – pełniące rolę:*
  - *jednostek realizujących konkretne kierunki interwencji Strategii będące w bezpośrednich kompetencjach samorządu gminnego, i zarazem jednostek monitorujących te kierunki interwencji ze strony gminy Popów (sprawozdania składane do referatu Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad Strategią),*
  - *jednostek monitorujących ze strony gminy te kierunki interwencji, które są w kompetencjach innych JST (samorządów powiatowego i regionalnego, administracji rządowej, itp.) bądź innych podmiotów, np. organizacji pozarządowych – uzyskiwanie danych i informacji oraz przekazywanie ich do referatu Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad Strategią.*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030 dokonywane będą w okresach rocznych. Władze samorządowe gminy dokonują okresowej oceny stopnia realizacji Strategii w oparciu o dwa elementy podsystemu monitoringu i ewaluacji:

- *analizę wskaźnikową bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego,*
- *raport z realizacji kierunków interwencji.*

Analiza wskaźnikowa, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii, będzie przygotowywana przez referat Urzędu Gminy, mający w kompetencjach nadzór nad Strategią, w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- *statystyka publiczna – generowana przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych, dostępna pod adresem www.stat.gov.pl/bdl – z uwzględnieniem opóźnienia w zamieszczaniu aktualnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych,*
- *statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne referaty oraz jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji do referatu Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad Strategią,*
- *zestawienia własne (np. przygotowywane z wykorzystaniem Subregionalnego Systemu Analiz Samorządowych),*
- *statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd regionalny i administrację rządową, dotycząca działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym – przekazywanie informacji i danych przez te podmioty i jednostki zewnętrzne do referatu Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad Strategią, powinno odbywać się na mocy porozumień ze wskazanymi podmiotami i jednostkami. Porozumienia te dotyczą takich podmiotów i jednostek zewnętrznych, jak np.: organizacje pozarządowe, izby i stowarzyszenia gospodarcze, Śląska Organizacja Turystyczna, Wojewódzki Konserwator*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

*Zabytków, zarządcy dróg, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
czy Okręgowa Komisja Egzaminacyjna.*

W wyborze mierników określających postęp realizacji celów Strategii przyjęto zasadę ograniczonej liczby mierników monitorowania dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Przy doborze mierników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych.

Podstawowym źródłem danych do monitorowania poziomu realizowania Strategii stała się statystyka publiczna, a w niektórych przypadkach konieczne jest zawiązanie porozumień z innymi podmiotami i jednostkami zewnętrznymi. W ramach analizy wskaźnikowej, realizowanej przez referat Urzędu Gminy, mający w kompetencjach nadzór nad Strategią, mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (BDL GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych (banchmarking), np. w porównaniach względem średniej dla innych gmin powiatu kłobuckiego średniej dla powiatu kłobuckiego, województwa śląskiego czy kraju. Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2020 r.) i roku ostatniego badania (dynamika).

Raport z realizacji kierunków interwencji, przygotowywany przez referat Urzędu Gminy, mający w kompetencjach nadzór nad Strategią opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych przez poszczególne wydziały oraz jednostki gminne, zbieżne merytorycznie z badanym celem operacyjnym, i/lub inne JST i podmioty zewnętrzne (m.in. podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd regionalny i administracja rządową), jeżeli dany kierunek interwencji mieści się w ich kompetencjach.

Jeżeli kierunki interwencji w ramach danego celu operacyjnego mieszczą się w kompetencjach pozagminnych, to jednostką realizującą jest konkretny podmiot lub instytucja zewnętrzna, natomiast jednostką monitorującą ze strony gminy Popów jest konkretny referat Urzędu Gminy lub jednostka gminy, która merytorycznie jest zbieżna z przedmiotem danego celu. W takich przypadkach, wskazany referat lub jednostka gminna (czyli jednostka monitorująca ze strony gminy Popów) pozyskuje informacje od jednostki realizującej, dotyczące stanu

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

realizacji kierunków interwencji w ramach danego celu, i składa sprawozdanie do referatu Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad Strategią.

Sprawozdania do referatu Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad Strategią, składane są co rok na określonym formularzu sprawozdawczym. Stanowią one podstawę zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii.

Na podstawie złożonych sprawozdań, referat Urzędu Gminy, mający w kompetencjach nadzór nad Strategią, opracowuje raport z realizacji kierunków interwencji, który wraz z analizą wskaźnikową jest podstawą dla władz samorządowych gminy Popów do podejmowania oceny realizacji Strategii Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030 wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym gminy).

IX. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030 jest zgodna m.in. z następującymi dokumentami strategicznymi na szczeblu międzynarodowym i krajowym:

- Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,*
- Wewnętrzny dokument „Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in POLAND for the period 2014-2020” opublikowany przez Komisję Europejską 26.09.2012 r.*
- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),*
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,*
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,*
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- *Szczegółowe opisy priorytetów programów operacyjnych na szczeblu krajowym, w tym Programu Operacyjnego Rozwój Obszarów Wiejskich 2014-2020,*
- *Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,*
- *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020+,*
- *Inne dokumenty strategiczne na szczeblu krajowym i regionalnym.*

Poniżej zostały przedstawione uwarunkowania rozwojowe wynikające z analizy dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym i europejskim.

Podstawowym dokumentem strategicznym określającym politykę Unii Europejskiej do roku 2020 jest Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Określa 3 priorytety:

- *Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjnej,*
- *Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, przyjaznej środowisku i konkurencyjnej,*
- *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie działań zapewniających powstanie nowych miejsc pracy i dostęp do osiągnięć cywilizacyjnych.*

Przedstawiono w nim także pięć nadrzędnych celów, które powinny być osiągnięte do 2020 roku. Są to:

- *wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%.,*
- *na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii,*
- *w zakresie klimatu i energii należy osiągnąć cele „20/20/20” (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki),*
- *liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie,*
- *liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln,*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Niniejsza Strategia jest zgodna z powyższymi zapisami.

Strategia Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030 zgodna jest z zapisami i wytycznymi Wewnętrznego dokumentu „Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in POLAND for the period 2014-2020” opublikowany przez Komisję Europejską 26.09.2012 r., jak również z zapisami Umowy Partnerstwa i Kontraktu Terytorialnego. Strategia odpowiada zapisom Rozporządzenia dla funduszy Wspólnych Ram Strategicznych 2014 – 2020 przyjętych 19 stycznia 2012 r. i Wytycznym Regionalnych Programów Operacyjnych. Zamierzenia planowane do realizacji w niniejszej Strategii odzwierciedlają wytyczne programowe Unii Europejskiej dla Państwa Polskiego.

Podstawowym dokumentem określającym strategiczne kierunki rozwoju Polski do 2020 roku jest Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 r.). Podstawowym obszarem zostały przypisane cele strategiczne oraz kierunki interwencji. Podstawowym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności terytorialnej, poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym. Poprawa dostępności terytorialnej w Polsce wymaga integracji głównych gałęzi transportu (kolejowego, drogowego, morskiego, lotniczego i wodno-śródlądowego), rozumianych jako zintegrowany system transportowy. Zasadniczym zadaniem takiego systemu jest przezwyciężenie barier geograficznych, aby możliwa była interakcja między obywatelami, przedsiębiorcami, a także między całymi gospodarkami. Jest to również krok w kierunku lepszego wykorzystania potencjału gospodarczego regionów. Główny cel odnosi się zarówno do utworzenia zintegrowanego systemu transportowego przez inwestycje w infrastrukturę transportową, jak i wykreowania sprzyjających warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych oraz rozwoju efektywnych systemów przewozowych. Realizacja głównego celu transportowego w perspektywie 2020 r. i dalszej, wiąże się z realizacją pięciu celów szczegółowych, właściwych dla każdej z gałęzi transportu. Chodzi o:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

- *stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,*
- *poprawę sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,*
- *poprawę bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewożonych towarów,*
- *ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,*
- *zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych.*

Niniejsza Strategia jest w pełni zgodna z powyższymi zapisami, polityką Polski i UE, w tym dotyczącymi zrównoważonego rozwoju, rozwoju i ochrony środowiska.

Założenia Narodowego Planu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej określają cel główny jako rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju. Sformułowano następujące cele szczegółowe:

- *rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,*
- *poprawa efektywności energetycznej,*
- *poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,*
- *rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,*
- *zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami,*
- *promocja nowych wzorców konsumpcji.*

Cele i zadania zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030 są zgodne ze wszystkimi przytoczonymi wcześniej dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

Cele i zadania zapisane w Strategii wpisują się także w inne dokumenty strategiczne gminy Popów, do których m.in. należą:

- *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego,*
- *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Popów na lata 2019-2022z perspektywą do 2027 roku.*

Wpisują się także w Strategię Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

X. SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba i struktura ludności w gminie Popów w latach 2013-2018

Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Popów w latach 2013-2018

Tabela 3. Migracje ogółem w gminie Popów w latach 2013-2018

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Popów w latach 2013-2018

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe gminy Popów w latach 2013-2018

Tabela 6. Wielkość i stopa bezrobocia na terenie gminy Popów w latach 2013-2018

Tabela 7. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Popów w latach 2013-2018 według sektorów własnościowych

Tabela 8. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Popów w latach 2013-2018 według grup rodzajów działalności

Tabela 9. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Popów w latach 2013-2018 według wielkości zatrudnienia

Tabela 10. Sieć wodociągowa na terenie gminy Popów

Tabela 11. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Popów

Tabela 12. Ilość odebranych odpadów komunalnych w gminie Popów w 2018 r.

Tabela 13. Dostępność usług medycznych w gminie Popów w 2018 r.

Tabela 14. Liczba świadczeń pomocy społecznej

Tabela 15. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Popów

Tabela 16. Wielkość emisji gazów i pyłów z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie gminy Popów w 2018 roku

Tabela 17. Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i i ochrony roślin na koniec 2018 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY POPÓW NA LATA 2020-2030

Tabela 18. Struktura wydatków budżetu gminy Popów w 2018 roku

Tabela 19. Analiza SWOT gminy Popów

Tabela 20. Schemat celów Strategii Rozwoju Gminy Popów na lata 2020-2030

XI. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Mapa gminy Popów

Rysunek 2 Struktura dochodów budżetowych gminy Popów w 2018 r.